KVARKENRÅDET
MERENKURKUN
NEUVOSTO

MÄLARDALSRÅDET

STRING

POLITICAL INNOVATION GUIDE

Gränsöverskridande samarbete: Vår innovativa lösning för att stärka lokal, regional och global konkurrenskraft

Sammanfattning: Politisk innovationsguide

Den politiska innovationsguiden beskriver hur tre gränsöverskridande organisationer – Kvarkenrådet, Mälardalsrådet och STRING – tar sig an komplexa regionala utmaningar genom innovativa styrningsmetoder. Den politiska innovationsguiden visar hur dessa organisationer överbryggar administrativa och geografiska gränser för att implementera effektiva lösningar som traditionella styrningsstrukturer ofta har svårt att förverkliga.

- **Kvarkenrådet EGTS**: Den första helt nordiska europeiska grupperingen för territoriellt samarbete som förbinder regioner i Finland och Sverige över Kvarken
- **Mälardalsrådet**: Samverkansorganisationen för kommunerna och regionerna i Stockholm-Mälarregionen
- **STRING**: Ett gränsöverskridande nätverk som förbinder regioner från Hamburg till Oslo, med fokus på grön omställning och infrastruktur

Mekanismer för politisk innovation

1. **Tvärregionalt samarbete**: Sammanför regioner över administrativa gränser för att mobilisera resurser och expertis
2. **Organisatorisk flexibilitet**: Kombinerar demokratiskt ansvarstagande med effektiv verksamhet med hjälp av agila beslutsprocesser
3. **Långsiktig strategisk planering**: Utvecklar övergripande strategier som balanserar ekonomisk tillväxt med miljömässig hållbarhet
4. **Brett engagemang från intressenter**: Involverar aktivt medborgare och berörda parter för att säkerställa legitimitet och öppenhet
5. **Tvärsektoriellt samarbete**: Skapar plattformar där offentlig, privat och akademisk sektor samarbetar kring gemensamma utmaningar

Fallstudier

Guiden lyfter fram ett flertal framgångsrika projekt, bland annat:

- Kvarkenrådets exempel gällande färjeförbindelsen med Aurora Botnia och den fasta förbindelsen Nordic Connector
- Mälardalsrådets samarbeten kring infrastrukturutveckling och kompetensförsörjning
- STRING:s initiativ för grön upphandling och innovationsprojekt inom vätgas

Viktiga verktyg

- Flexibla organisationsstrukturer anpassade till gränsöverskridande samarbete
- Datadriven analys som säkerställer faktabaserade beslut
- Ramverk för strategisk planering som ger långsiktig vägledning
- Plattformar där intressenter av många slag engagerar sig

- Tvärsektoriella forum som samlar aktörer inom den offentliga, privata och akademiska sektorn

Slutsats

Framgången för dessa organisationer bygger på tre kärnegenskaper: ett engagemang för meningsfull förändring, en förmåga att överbrygga administrativa gränser i förvaltningen och en stark känsla av ägarskap när det gäller att leverera resultat. De innovativa tillvägagångssätten ger värdefulla exempel på hur man kan ta itu med komplexa regionala utmaningar genom gränsöverskridande samarbete.

POLITISK INNOVATIONSGUIDE

Projektpartner och representanter

KVARKENRÅDET
MERENKURKUN NEUVOSTO

Kvarkenrådet: Gerbyvägen 18, 65230 Vasa, Finland
kvarken.org

Representeras av: Mathias Lindström, direktör
+358 50 918 64 62
mathias.lindstrom@kvarken.org

Johanna Häggman, Kommunikationschef
+358 50 309 2960
johanna.haggman@kvarken.org

MÄLARDALSRÅDET

Mälardalsrådet: Vasagatan 12, 111 20 Stockholm, Sverige
malardalsradet.se

Representeras av: Maria Nimvik Stern, Generalsekreterare
+46 70 548 13 02
maria.nimvikstern@malardalsradet.se

Johan Hjelm, Ansvarig strategisk kommunikation och utveckling
+46 70 780 28 10
johan.hjelm@malardalsradet.se

STRING

STRING: Nørregade 7B, 1165 Köpenhamn, Danmark
stringmegaregion.org

Representeras av: Meriel Ott, Konsult & Eventansvarig
+45 2175 0744
meott@stringmegaregion.org

Anton Jacobsen, Kommunikatör
+45 2155 2549
ahij@stringmegaregion.org

Kapitelöversikt

Kapitelöversikt 5
1 – Bakgrund 7
Teorin bakom praktiken 8
Ledarskap över gränserna 9
2 - Politisk innovation för en hållbar, grön omställning 9
3 - Metoden 10
3a – Politisk innovation genom banbrytande organisationsstrukturer 10
Kvarkenrådet 10
Verksamhetsområde och uppdrag 11
Huvudsakliga organ 11
Årsmöte och styrelse 11
Kansli 11
Beredningsgrupper 12
Medlemskap 12
Finansiering 12
Strategi 2030 12
Mälardalsrådet 13
Huvudsakliga organ 15
Rådet 15
Styrelsen 15
Kansli 15
Finansiering 15
STRING 16
Förvaltningsstruktur 16
Medlemskap 17
Finansiering 17
3b – Grundläggande byggstenar för politisk innovation i gränsregionala samarbeten 18
1. Tvärregionalt samarbete som drivkraft 18
2. Flexibilitet och handlingskraft i organisationsstrukturen 18
3. Långsiktigt strategiskt perspektiv 19
4. Bred förankring hos medborgare och intressenter 19
5. Intersektoriellt samarbete som innovationsmotor 19
Summering 20
4 – Fallstudier 20

4.1 Kvarkenrådet EGTS 20
Case 1: EGTS-strukturen som drivkraft för regional utveckling 20
Innovation i styrning och genomförande 20
Inkluderande regional utveckling 21
Praktisk tillämpning i större projekt 21
Case 2: Midway Alignment och Aurora Botnia - Från politisk innovation till konkret genomförande 22
Case 3: Nordic Connector - Politisk innovation i större skala med bredare samhällsnytta 24
Case 4: Regional utveckling genom projekt som FAIR och Bothnian Coastal Route 26
4.2 Mälardalsrådet 29
4.2.1 Mälardalsrådets infrastruktursamarbete 29
Bred politisk process 30
Skarpa underlag och tydliga prioriteringar 31
Historisk seger: Citybanan 31
4.2.2 Godstransportrådet för Stockholm-Mälarregionen 32
Efterfrågestyrt samarbete för godstransporterna 33
4.2.3 Kunskap och kompetensförsörjning i Stockholm-Mälarregionen 34
Strategiskt kompetensförsörjningssamarbete (En Bättre Matchning) 34
Politiskt styrt arbete med två prioriterade yrkesområden 35
4.3 STRING 35
4.3.1 Grön offentlig upphandling 36
4.3.2 H2ignite – Påskyndar vätgasinnovation i Nordsjöregionen 37
4.3.3 Positionering av megaregionen: STRING IPA Samarbete 39
5 - Verktyg [Sammanfattning] 41
1. Flexibla organisatoriska strukturer 41
2. Strategisk planering som riktlinje 41
3. Datadriven analys och faktabaserade beslut 41
4. Engagemang och delaktighet 42
5. Samverkan mellan sektorer och nivåer 42
6 – Slutsats 43
7 - Definitioner och förklaringar 44
Projektfinansiering 46
Källförteckning 48

1 – Bakgrund

Storregionalt samarbete över gränserna allt vanligare

Storregionala samarbeten som spänner över flera kommun-, region- eller landsgränser har de senaste decennierna blivit allt vanligare. I norra Europa återfinns flera av dessa, bland annat Mälardalsrådet, Kvarkenrådet och STRING-megaregion. Det övergripande målet för de storregionala samarbetena är att stärka den regionala utvecklingen i sina hemregioner genom fördjupat samarbete över administrativa gränser (Mälardalsrådet, 2022).

Organisationerna kan vara utformade och organiserade på olika sätt – föreningar med eget organisationsnummer, driftsorganisationer inom en ägarkommun eller region, eller som en Europeisk gruppering för territoriellt samarbete (EGTS), som är en juridisk person med syfte att underlätta gränsöverskridande samarbete mellan medlemsstater inom EU. Det finns även skillnader när det kommer till verksamhetsinriktning och involverandet av andra samhällsaktörer i verksamheten. Arbetet är i regel politiskt styrt och vilar på konsensus i beslutsfattandet. Gemensamt är att organisationerna har tillkommit genom ett politiskt nytänkande för att möta utmaningar som inte kan begränsas till de administrativa gränserna för kommuner eller regioner, exempelvis inom infrastruktur eller utbildning. I stället ligger fokus på funktionella samband, eller andra typer av kontakter, oaktat gränserna (Mälardalsrådet, 2020). Här finns även ett långsiktigt påverkansarbete för organisationens frågor.

> *Tonvikten hos samtliga storregionala organisationer ligger på det långsiktiga påverkansarbetet, dvs. att långsiktigt påverka regionens utveckling. Vägen dit går genom intressepolitisk verksamhet, public affairs-insatser och ibland också genom att delta i strategiska projekt som syftar till att gå i bräschen och bana väg för regionens utveckling (Mälardalsrådet, 2022).*

De storregionala organisationerna har stiftats genom politiska beslut och resurssätts genom offentliga medel från kommunal nivå, regional nivå eller genom bidrag från mellanstatliga samarbeten såsom Nordiska ministerrådet. Vilka resurser som finns att tillgå för samarbetet, både personella och ekonomiska, hänger nära samman med vilket uppdrag och mandat det storregionala samarbetet har. Verksamheten har en egen styrelse som tillser verksamheten, en egen budget och ett eget sekretariat som spelar en central roll för att koordinera samarbetet, samla medlemmarnas politiker och tjänstepersoner och vara pådrivande inom utpekade fokusområden (Mälardalsrådet, 2022).

De storregionala organisationerna är vanligen små i termer av personella och ekonomiska resurser, däremot har de ett stort kapital i form av ledande politisk beslutskraft där denna kan samordnas och kraftsamla mot gemensamma mål (Mälardalsrådet, 2022).

Tabell 1: ANTALET MEDARBETARE I RESPEKTIVE ORGANISATION

	Antal Medarbetare
Kvarkenrådet	9
Mälardalsrådet	5
STRING Megaregion	11

Med sin utformning och inriktning visar organisationerna på innovativt ledarskap i en offentlig miljö som i huvudsak präglas av avgränsade geografier. Genom att beskriva organisationernas struktur och fokusområden kan övergripande slutsatser dras om de storregionala samarbetena, de utmaningar som organisationerna svarar upp mot samt den nytta som arbetet för med sig. Här framträder även kärnfrågorna för ett framgångsrikt och innovativt ledarskap över gränserna.

Teorin bakom praktiken

Forskningen om interregionala samarbeten och funktionella samband har ökat under de senaste decennierna, inte minst mot bakgrund av utvecklingen av EU och en policymässig strävan mot ”Regionernas Europa” (Näringsdepartementet, 2000). De storregionala samarbetena verkar inom det offentliga med en struktur och styrning som benämns ”governance”, nätverksstyrning eller interaktiv samhällsstyrning inom governanceforskningen, Med detta åsyftas en styrningsaktivitet som bedrivs från flera olika håll, eller ”utvecklingen av nya former av ömsesidigt samspel mellan olika samhällsaktörer för att öka den offentliga politikens förmåga” (Hedlund & Montin, 2009).

Denna utveckling kopplar till ett samhälle där globalisering, mobilitet, regionförstoring och frågor om hållbarhet gör att fler områden är beroende av varandra, och att behovet för helhetslösningar är stort. En del av governance-forskningen fokuserar på uppkomsten av nätverk. Nätverk uppstår ofta för att ta sig an ”wicked problems” eller ”tredje generationens problemområde” där ingen organisation själv kan lösa problemet på ett effektivt sätt (Mälardalsrådet, 2022b).

De storregionala organisationerna samlar ett nätverk av samhällsaktörer för att möta utmaningar som sträcker sig över de administrativa kommun och regiongränserna. I fallet med Kvarkenrådet och STRING, även över nationsgränserna. Infrastrukturfrågorna har beskrivits som ett exempel på en

fråga som måste lösas nätverksbaserat av flera olika aktörer. Den typ av styrningsnätverk blir allt viktigare inom governance-forskningen och har börjat tilldelas en roll som framgångsfaktor i offentliga verksamheter (Sørensen & Torfing, 2011).

En utmaning för de storregionala samarbetena kan vara förståelse för organisationernas nätverksbaserade arbetssätt inom de egna medlemsorganisationerna. Kommunerna och regionerna kännetecknas av ”government” (förvaltningsstyrning), medan de storregionala samarbetena präglas av ”governance” (nätverksstyrning). Detta innebär att de storregionala samarbetena och dess medlemmar styrs och leds på olika sätt, vilket ibland kan medföra brist på förståelse för varandras olika uppdrag och styrning (Mälardalsrådet, 2022). Även om uppdragsgivarna och den gemensamma målsättningen om regional utveckling är densamma.

Ledarskap över gränserna

Med växande funktionella samband över kommun, region och nationsgränserna har storregional samverkan blivit nödvändig för att hantera gemensamma frågor kring hållbar utveckling, ekonomisk tillväxt, och social inkludering på ett mer effektivt och övergripande sätt. I den här rapporten presenteras organisationer präglade av funktionella samband. Samtliga är skapade för att svara upp mot konkreta behov av samordning och samplanering över administrativa gränser. Genom att beskriva organisationernas struktur och fokusområden kan övergripande slutsatser dras om kärnfrågorna för framgångsrikt och innovativt ledarskap över gränserna.

2 – Politisk innovation för en hållbar, grön omställning

I takt med att många etablerade demokratier står inför utmaningar och allt större hinder försöker megaregionerna i norra Europa utnyttja politiska innovationer i sin verksamhet. Politiken begränsas vanligtvis av omfattande förvaltningscykler med flernivåstyre, men genom regionalisering blir den genomförbar och kan förverkligas i gränsöverskridande miljöer.

Politisk innovation är inte enbart en akademisk uppfattning om hur man håller demokratin levande och livskraftig! Den finns och styrs på många olika nivåer, såsom på individnivå, inom organisationer, men också inom själva den offentliga förvaltningen. I det här sammanhanget är megaregionerna ett tydligt bevis på att politisk innovation kan förverkligas. Städer och regioner organiserar sitt arbete i (internationella) nära samarbeten med sina grannar och bildar nätverk som är beroende av varandra och som kan ta itu med det administrativa vakuum som uppstår i form av (gränsöverskridande) frågor som inte hanteras av de statliga regeringarna.

Lösningen: att lösa gränsöverskridande frågor, som annars måste genomgå långa beslutsprocesser på nationell nivå, i den regionala och lokala kontext där de äger rum. Med andra ord, behövs "politisk innovation som en fortgående och kollektiv ansträngning för att säkerställa att demokratin förblir ett effektivt och lämpligt styrsystem för att uppnå social struktur och framsteg" (Mair et al., 2023), eller

förena de lokala och regionala nivåerna för att ta itu med det nationella beslutsfattandet.

Politisk innovation beskriver processen med att utforma och tillämpa nya strategier, policyer och praxis inom det politiska området för att ta itu med dagens utmaningar och driva på samhällsutvecklingen. Det omfattar ett brett spektrum av verksamheter, t.ex. att främja en mer inkluderande styrning, få allmänheten att engagera sig mer i beslutsfattandet, använda teknik för att uppnå bättre politiska resultat och främja samarbete mellan sektorer för att kunna hantera mångfacetterade frågor.

Kvarkenrådet, Mälardalsrådet och STRING verkar i den avgörande skärningspunkten mellan lokal/regional och nationell nivå. Genom att tänja på gränserna för vad som anses vara effektiv styrning och leda med ett helhetsgrepp strävar våra organisationer efter att förändra de befintliga strukturella och processuella normerna på ett transformativt, hållbart och framtidssäkert sätt. Vi implementerar politisk innovation med hjälp av ett transregionalt mandat, utfört med agila organisationsstrukturer och fokuserat på strategiska, långsiktiga mål. Våra små men engagerade team (se tabell 1) kan identifiera möjligheter till innovation i skärningspunkten mellan den offentliga och privata sektorn. Syftet är då att forma det politiska landskapet så att det blir mer lyhört, transparent och effektivt när det gäller att främja hållbar och rättvis tillväxt för samhällen inom våra geografiska områden.

En särskild fördel med det megaregionala synsättet beror på framgången som bygger på agglomerationseffekter. Stora avstånd mellan lokala och regionala centra och att de enskilda ekonomierna är så små gör att Nordeuropa har svårt att nå sin fulla potential. Men när de kopplas samman genom infrastruktur och ekonomiska band till varandra och omgivande områden kan man uppnå den kritiska massa som krävs för att skapa storskalighetsfördelar – med andra ord en megaregion (Glocker, 2018; OECD, 2021). Megaregioner kan bidra till att skapa agglomerationsfördelar och samtidigt ge större internationell synlighet och stärka de lokala och regionala positionerna i förhandlingar med överstatliga organisationer, såsom Europeiska unionen.

Om man ytterligare stärker megaregionernas position gentemot Europeiska unionen, ökar våra organisationers möjligheter att genomföra gränsöverskridande projekt. Megaregioner har en påtaglig förmåga att främja och genomföra gränsöverskridande projekt genom att utnyttja tillämpliga medel från både nationella regeringar och EU som sträcker sig över landsgränserna. Megaregionen har i detta scenario en särskild förmåga att föra fram en mängd olika aktörer och initiativ.

3 - Metoden

3a – Politisk innovation genom banbrytande organisationsstrukturer

Kvarkenrådet

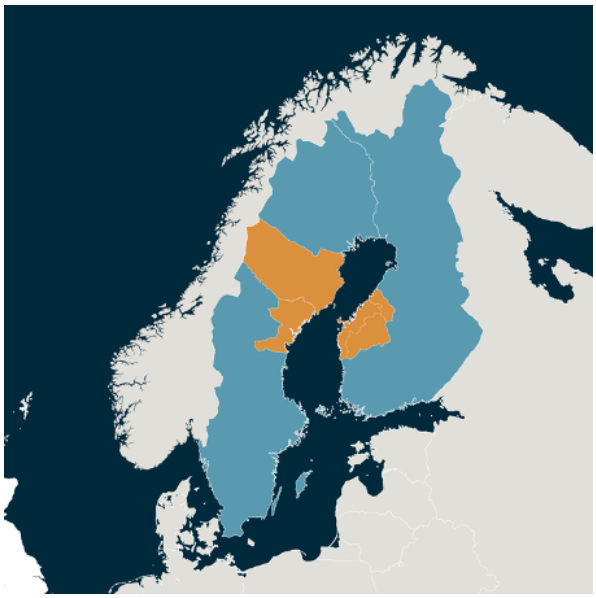
Kvarkenrådet är en Europeisk gruppering för territoriellt samarbete (EGTS) - den första helt nordiska av sitt slag. Som juridisk person enligt EU-lagstiftning med huvudsäte i Vasa och kanslienhet i Umeå,

kombinerar organisationen juridiskt mandat med demokratiskt beslutsfattande för effektivt gränsöverskridande samarbete.

Verksamhetsområde och uppdrag

Kvarkenrådet omfattar de tre österbottniska landskapen i Finland samt regionerna Västerbotten och Västernorrland i Sverige, som tillsammans bildar Kvarkenregionen. Regionen präglas av en lång historia av samverkan över Bottenviken, där det smalaste sundet, Kvarken, är cirka 80 km brett mellan Vasa och Umeå, men endast 25 km mellan de yttersta öarna, Replot och Holmön. Historiskt sett har Kvarken en naturlig förbindelse genom både isvägar och sjöfart.

Kvarkenrådet har i över 50 år verkat som en neutral samarbetsplattform och möjliggörare för gränsöverskridande initiativ. Organisationen arbetar aktivt för att förbättra infrastruktur, stödja ekonomisk tillväxt och kulturellt utbyte samt minska gränshinder mellan länderna. Regionen har en stark industriell bas inom bland annat energi, teknologi och livsmedelsindustri, med sammanlagt närmare en miljon invånare.

Kvarkenrådets verksamhetsområde, dvs. Kvarkenregionen, utmarkerad på kartan.

Huvudsakliga organ

Årsmöte och styrelse

Årsmötet är det högsta beslutande organet där organisationens viktigaste beslut fattas. Styrelsen, som består av 21 ledamöter, representerar medlemmarna från båda sidor av Kvarken. En avgörande styrka i Kvarkenrådets verksamhet är att medlemsorganisationerna av tradition utser ledande politiker och tjänstemän till styrelsen. Detta ger organisationen en unik beslutsförmåga och genomförandekraft som underlättar implementering av gemensamma åtgärder och initiativ.

Kansli

Under ledning av direktören koordinerar kansliet verksamheten på tre språk - svenska, finska och engelska. Kansliet fungerar som en katalysator för gränsöverskridande initiativ med ansvar för administration, kommunikation och projektsamordning. Genom sin EGTS-status kan kansliet effektivt hantera komplexa EU-projekt och agera som ensam projektägare för medlemmarnas räkning, vilket

avsevärt förenklar administrationen. Som en del av sin serviceverksamhet erbjuder kansliet även tolkningstjänster i from av uthyrning tolkningsteknik till offentliga och privata aktörer.

Beredningsgrupper

Kvarkenrådets beredningsgrupper utgör en innovativ plattform för samverkan mellan olika samhällsaktörer. Under styrelsen kan beredningsgrupper tillsättas enligt behov inom specifika fokusområden, exempelvis transportinfrastruktur, miljö, kultur, turism, utbildning och näringslivsutveckling. Dessa tematiska arbetsgrupper inkluderar både medlemmar och externa aktörer, vilket skapar en unik arena där offentlig sektor möter näringsliv och andra intressenter. Beredningsgrupperna säkerställer att initiativ är förankrade i verkliga regionala behov och fungerar som aktiva mottagare av projektresultat. Systemet fångar effektivt upp önskemål och idéer från fältet, vilket säkerställer att samarbetsinitiativ har en tydlig regional beställning. Detta möjliggör snabb respons på regionala utmaningar och effektiv kunskapsöverföring mellan olika sektorer.

Medlemskap

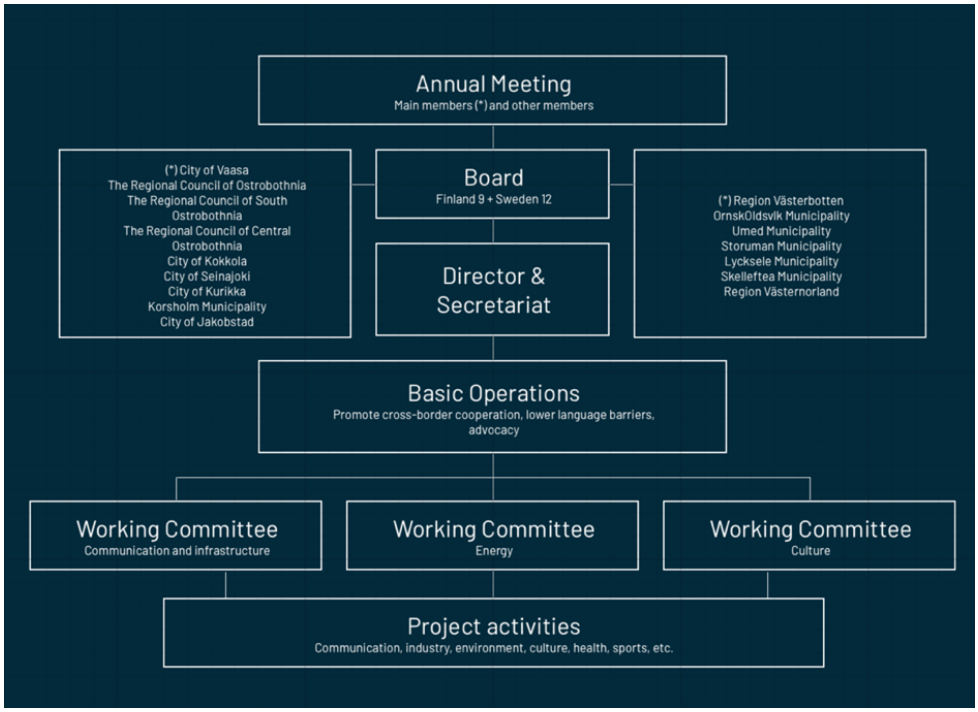
Kvarkenrådets medlemsbas omfattar tre kategorier: regioner och större kommuner med styrelseplats, övriga kommunmedlemmar samt organisationsmedlemmar som universitet och utvecklingsbolag. Detta upplägg skapar naturliga kopplingar till både akademi och näringslivet. Även om privata entiteter inte kan vara medlemmar, välkomnas de att medverka i beredningsgrupperna och i olika projekt. Denna breda och inkluderande medlemsstruktur skapar förutsättningar för effektivt regionalt samarbete där även mindre aktörer kan aktivt delta i strategiska utvecklingsprocesser. Medlemskapet bygger på frivillighet och ömsesidigt förtroende, vilket skapar en stark grund för långsiktigt hållbara samarbeten.

Finansiering

Kvarkenrådet EGTS verksamhet finansieras genom en kombination av medlemsavgifter, EU-projekt och stöd från Nordiska ministerrådet. Utöver normal projektverksamhet har organisationen som EGTS en särskild möjlighet att agera som ensam projektansökare för medlemskåren (single/sole beneficiary), vilket effektiviserar projekthantering och stärker genomförandekraften i regionen. Denna finansieringsmodell möjliggör både långsiktig strategisk planering och effektiv projektimplementering. Projekt med traditionella partnerskap kan även genomföras på samma sätt som i övriga organisationer.

Strategi 2030

Kvarkenrådets Strategi 2030 utgör ett centralt ramverk för organisationens arbete och baserar sig på medlemsorganisationernas strategier och Nordiska ministerrådets vision 2030. Strategin utvecklas genom en omfattande och inkluderande process där både medlemmar och samarbetspartners bidrar aktivt. Detta har resulterat i ett levande styrdokument som effektivt kopplar samman lokala behov med regionala, nordiska och europeiska målsättningar. Strategin fungerar som en kompass för prioriteringar och resursfördelning, samtidigt som den säkerställer långsiktig måluppfyllelse och hållbar regional utveckling. Kansliets funktion styrs på årsbasis av handlingsplanen som är utarbetad i mer detalj kopplad till strategin 2030.

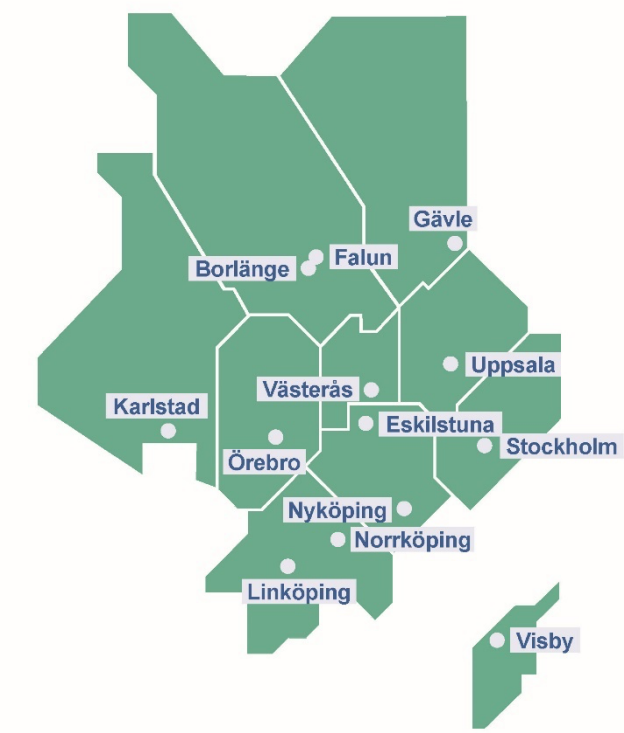
Kvarkenrådets organisationsstuktur

Mälardalsrådet

Stockholm-Mälarregionen är en sammankopplad funktionell region med stor betydelse för hela Sveriges utveckling och internationella konkurrenskraft. I de tio regioner som ingår i Mälardalsrådet bor nästan hälften av Sveriges befolkning, 5 miljoner invånare. Mälardalsrådets verksamhet utgår från de funktionella sambanden mellan kommunerna och regionerna i Stockholm-Mälarregionen, som har stärkts kraftigt under de senaste decennierna. Idag reser 850 000 regioninvånare över en eller flera kommungränser för att komma till jobbet. Av dessa reser 200 000 över en eller flera länsgränser. Till detta kommer de studenter som reser för att läsa på något av regionens 35 lärosäten. 150 miljoner ton gods passerar regionerna varje år.

Mälardalsrådet är den politiskt styrda samverkansorganisationen för kommunerna och regionerna i Stockholm-Mälarregionen. Rådet bildades 1992 och driver sina medlemmars frågor för konkreta resultat inom infrastruktur, kompetensförsörjning och internationella jämförelser. Mälardalsrådet vilar på samarbete, samförstånd och konsensus kring de prioriterade frågor som rådet driver.

Mälardalsrådets uppgift är att vara ett forum för samverkan i strategiska frågor avseende en sammanhållen funktionell arbetsmarknads-, utbildnings-, bostads- och transportregion och en stark kunskapsregion samt skapa förutsättningar för dess medlemmar att agera samfällt. För storregionala arbeten rörande transportinfrastrukturen är Mälardalsrådet en ledande och sammanhållande kraft. Stockholm-Mälarregionen inbegriper de samverkande länen Stockholm, Uppsala, Västmanland, Örebro, Södermanland, Östergötland, Gotland, Gävleborg, Värmland och Dalarna. Totalt ett 50-tal kommuner och 10 regioner.

Mälardalsrådet samlar tio regioner och ett 50-tal kommuner.

Mälardalsrådet samlar representanter från Stockholm-Mälarregionen från politik, näringsliv och akademi och är en plattform där medlemmarna kan utbyta kunskap, erfarenheter och resurser för att gemensamt möta samhällsutmaningar och främja utvecklingen.

Mälardalsrådet har två fokusområden, där sammansättningen och dess styrgrupper fastställs av styrelsen:

Infrastruktur och transporter: Regionerna i Mälardalsrådets transportpolitiska samarbete (En Bättre Sits-samarbetet) arbetar tillsammans för en sammanhållen, hållbar region med infrastruktur och kollektivtrafik som underlättar människors vardag och stärker näringslivet. Samarbetet vårdar och vidareutvecklar den länsöverskridande och politiskt genomarbetade utvecklingsstrategin (Systemanalysen) för Stockholm-Mälarregionens transportsystem samt är plattformen för det gemensamma opinionsbildande arbetet för regionens infrastrukturprioriteringar.

Kompetensförsörjning: Regionerna och kommunerna i Mälardalsrådets storregionala samarbete för strategisk kompetensförsörjning (En Bättre Matchning) arbetar tillsammans för en ökad matchning mellan utbildningsutbudet hos högskolan och yrkeshögskolan och Stockholm-Mälarregionens arbetsmarknadsbehov. Genom dialog med lärosäten, gemensamma kunskapsunderlag och opinionsbildning strävar Mälardalsrådet efter en stärkt kompetensförsörjning med särskilt fokus på två yrkesområden, lärare och samhällsbyggare.

Mälardalsrådet driver även Greater Stockholm Network, ett nätverk för ledande företrädare från politik, akademi och näringsliv i Stockholm-Mälarregionen. Syftet är att stärka relationerna och samverkan mellan sektorerna för en internationellt mer konkurrenskraftig region. En styrgrupp med tre representanter från varje sektor politik, akademi och näringsliv leder arbetet.

Huvudsakliga organ

Mälardalsrådet är en ideell organisation där medlemmarna, kommunerna och regionerna i Stockholm-Mälarregionen, utser representanter till Rådet enligt en särskild fördelningsnyckel. Till den ideella föreningen finns ett antal associerade medlemmar knutna, som saknar rösträtt, men som har närvaro och yttranderätt i Rådet. I fokusområdenas processarbete har de associerade medlemmarna möjlighet att delta på lika villkor som de ordinarie medlemmarna.

Rådet

Rådet är Mälardalsrådets fullmäktige och sammanträder en gång per år i samband med Mälardalsrådets årskonferens Mälartinget. Rådet är både geografiskt och partipolitiskt representerat och utser styrelse och presidium samt beslutar om Mälardalsrådets inriktningsmål.

Mälardalsrådet har närmare 200 rådsledamöter och lika många ersättare. Rådsledamöterna utses av medlemmarnas regioner och kommuner och väljs på en mandatperiod om fyra år.

Styrelsen

Mälardalsrådets verksamhet leds av styrelsen. Styrelsen utses av Rådet och väljs för en mandatperiod om fyra år och består av 19 ledamöter och 19 ersättare. Styrelsens sammansättning avspeglar i stort valresultatet i Stockholm-Mälarregionens kommuner i det senaste valet.

Kansli

Mälardalsrådets styrelse utser en generalsekreterare som leder kansliets verksamhet. Kansliet koordinerar Mälardalsrådets löpande arbete med fokusområdena, medlemskontakter, nätverk samt kommunikation och påverkansarbete.

Finansiering

Mälardalsrådet finansieras genom medlemsavgifter från medlemmarna. Avgiften för medlemskapet består dels av en grundavgift, dels av en tilläggsavgift baserad på antalet invånare. Medlemmar med färre än 20 000 invånare betalar halv grundavgift. Associerade medlemmar betalar 50 procent av den fasta och rörliga avgiften sammantaget.

STRING

STRING är en gränsöverskridande politisk organisation som arbetar för att främja samarbete och utveckling längs en viktig geografisk korridor som sträcker sig från Hamburg i Tyskland till Oslo i Norge. Organisationen grundades 1999 och växte ursprungligen fram som ett Interreg-samarbete som syftade till att främja den fasta förbindelsen över sundet Fehmarn Bält. Sedan dess har STRING avsevärt utökat sin omfattning och antal medlemmar och utvecklats till ett omfattande nätverk som inkluderar större städer och regioner i fyra länder: Tyskland, Danmark, Sverige och Norge.

Geografiskt omfattar STRING nio regioner och sju städer, som representerar en befolkning på mer än 14 miljoner invånare. De regioner och städer som utgör STRING är Hamburg, Kiel och Schleswig-Holstein i Tyskland; Region Syddanmark, Region Själland, Region Hovedstaden och Köpenhamns stad i Danmark. Region Skåne, Malmö stad, Helsingborgs stad, Region Halland, Västra Götalandsregionen och Göteborgs stad i Sverige; och Oslo kommun, Østfold fylke och Akershus fylke i Norge.

STRING:s övergripande uppdrag är att skapa en enhetlig agenda för hållbar utveckling och grön tillväxt och stärka regionalt samarbete och utveckling. Det handlar bland annat om att fokusera på hållbar transportinfrastruktur, att skala upp utveckling och innovation inom grön teknik och att underlätta gränsöverskridande initiativ som gynnar STRING-korridoren och dess invånare. Genom att sammanföra intressenter från olika sektorer och förvaltningsnivåer strävar STRING efter att driva på politik och projekt som främjar regional tillväxt, miljömässig hållbarhet och ekonomiskt välstånd.

Förvaltningsstruktur

STRING är en politisk medlemsorganisation och dess förvaltning är uppbyggd kring flera viktiga organ för beslutsfattande och operationalisering: det politiska forumet, styrgruppen och STRING-sekretariatet.

DET POLITISKA FORUMET är det högsta beslutande organet inom STRING. Forumet består av politiska representanter från varje medlemsregion och -stad och ansvarar för att fastställa de övergripande prioriteringarna, strategierna, budgetarna, stadgarna och arbetsordningen för STRING. Beslut i det politiska forumet fattas i samförstånd, och för att forumet ska vara beslutsmässigt krävs att två tredjedelar av ledamöterna är närvarande.

STYRGRUPPEN fungerar som det operativa organet, företräder medlemmarna på officiell nivå och föreslår policyer, strategier, budgetar och verksamhetsrelaterade frågor till det politiska forumet. Den säkerställer att verksamheten ligger i linje med besluten som fattats i det politiska forumet och fungerar som bollplank för STRING:s verkställande direktör.

KONTAKTGRUPPEN fungerar som en daglig förbindelselänk mellan medlemsregioner och -städer och STRING-sekretariatet. Varje medlem utser tjänstemän till STRING-representanter i gruppen. Kontaktgruppen ansvarar för att förbereda punkter på dagordningen för kommande styrgruppsmöten och upprätthålla den dagliga kontakten med sekretariatet i administrativa frågor.

STRING-SEKRETARIATET stödjer det politiska forumet, styrgruppen och andra arbetsgrupper inom STRING. Det leds av en verkställande direktör som övervakar den dagliga verksamheten och personalledningen. Sekretariatet ligger i Köpenhamn, mitt i STRING-megaregionen, och ingår juridiskt i Region Själland.

PARTNERSKAP MED OECD: Utöver sin interna styrning har organisationen ingått partnerskap med OECD, som har utnämnt megaregionen till ett nav för utveckling av grön teknik. Som en del av partnerskapet har OECD gett STRING i uppdrag att komma med 23 rekommendationer som ska forma regionen till en globalt ledande grön megaregion samtidigt som man även definierar tre fokusområden för gränsöverskridande samarbete, infrastrukturförbättring och främjande av grön industri. Sekretariatet har ett regelbundet utbyte med OECD.

Medlemskap

Medlemskap i STRING är öppet för regioner och större städer i norra Europa och kan ha två olika status: observatörsstatus och fullvärdigt medlemskap. Observatörer kan bjudas in att delta i STRING-möten, förutsatt att de är politiskt styrda organisationer med intresse av att utveckla STRING-regionen. För att gå med i STRING måste eventuella nya medlemmar acceptera och stödja STRING:s vision, strategier och politiska ambitioner, betala den beslutade medlemsavgiften i sin helhet och följa principen om konsensusbaserat beslutsfattande i det politiska forumet. Det är i sista hand det politiska forumet som avgör om nya medlemmar tas med.

Finansiering

STRING:s verksamhet finansieras i första hand genom årliga medlemsavgifter, som täcker driftskostnaderna för STRING:s sekretariat och andra överenskomna aktiviteter. Budgeten och den finansiella verksamheten granskas av Region Själland, den nuvarande juridiska värdorganisationen. Förutom med medlemsavgifter samfinansieras flera projekt inom STRING-organisationen med projektmedel beviljade av INTERREG och Europeiska Unionen.

3b – Grundläggande byggstenar för politisk innovation i gränsregionala samarbeten

I en tid präglad av komplexa samhällsutmaningar samt snabba förändringar har våra tre organisationer – Kvarkenrådet, Mälardalsrådet samt STRING – utvecklat särskilda mekanismer för att driva politisk innovation över traditionella gränser. Genom sin unika position i skärningspunkten mellan olika förvaltningsnivåer liksom sektorer fungerar de som katalysatorer för förändring samt samverkan.

1. Tvärregionalt samarbete som drivkraft

När regioner samarbetar över gränser skapas lösningar som stärker både lokal och internationell konkurrenskraft.

Att föra samman regioner skapar unika möjligheter. En avgörande byggsten för politisk innovation är förmågan att etablera samt underhålla gränsöverskridande samarbeten. Genom att sammanföra aktörer från olika regioner eller länder kan dessa samarbetsorganisationer mobilisera resurser liksom expertis på ett sätt som enskilda kommuner eller regioner inte kan göra på egen hand. Detta tvärregionala perspektiv möjliggör storskaliga lösningar på gemensamma utmaningar inom områden såsom hållbar utveckling, infrastruktur samt ekonomisk integration.

Det tvärregionala mandatet ger dessa organisationer legitimitet att agera samt förhandla på regional, nationell liksom europeisk nivå, vilket skapar nya förutsättningar för innovativa lösningar.

2. Flexibilitet och handlingskraft i organisationsstrukturen

Flexibilitet och anpassningsförmåga är vår styrka för att möta dagens föränderliga utmaningar.

Agilitet ger kapacitet att möta nya utmaningar. Samtliga tre organisationer betonar vikten av flexibla arbetsstrukturer. Genom att kombinera demokratisk förankring med operativ handlingskraft skapas förutsättningar för snabb anpassning till förändrade omständigheter eller behov. Detta möjliggörs genom:

- Regelbundna men effektiva beslutsmöten som balanserar formell struktur med handlingsutrymme
- Professionella sekretariat som driver arbetet framåt mellan beslutspunkterna
- Möjlighet att skapa tematiska arbetsgrupper efter behov för specifika frågor

Denna flexibilitet är särskilt värdefull för att implementera politiska innovationer i realtid samt säkerställa att initiativen förblir relevanta liksom effektiva. Det gör också att organisationerna kan agera snabbt när möjligheter uppstår, utan att tyngas av onödig byråkrati eller långa beslutsvägar.

3. Långsiktigt strategiskt perspektiv

Vi bygger framtiden med strategier som förenar hållbarhet och tillväxt.

Visioner som bygger långsiktig hållbarhet. Politisk innovation kräver mer än kortsiktiga lösningar – den kräver en tydlig vision för framtiden. Genom att utveckla genomarbetade långsiktiga strategier kan de tre samarbetsplattformarna:

- Skapa stabilitet samt förutsägbarhet för sina medlemmar
- Sätta upp ambitiösa men realistiska mål som driver utvecklingen framåt
- Balansera ekonomisk tillväxt med social liksom miljömässig hållbarhet

Dessa strategier fungerar som kompass för prioriteringar samt resursfördelning, samtidigt som de säkerställer att alla initiativ bidrar till långsiktig måluppfyllelse. Långsiktighet är avgörande eftersom förtroende liksom samarbete tar tid att bygga upp. Som neutrala enheter kan organisationerna skapa den stabilitet som krävs för att upprätthålla dessa långsiktiga samarbeten.

4. Bred förankring hos medborgare och intressenter

Bred förankring ger projekten legitimitet och stärker samtidigt demokratin.

Delaktighet stärker demokrati och resultat. En central mekanism för politisk innovation är att aktivt involvera medborgare samt intressenter i beslutsprocessen. Genom att skapa arenor för dialog eller samverkan mellan olika aktörer uppnås:

- Större legitimitet för genomförda åtgärder
- Bättre förståelse för lokala behov samt förutsättningar
- Ökad transparens i politiska processer

Dessa inkluderande processer stärker demokratin genom att ge fler röster möjlighet att påverka. Den frivilliga karaktären på samarbetet, där politiker deltar utan tvingande lagstiftning, baseras på insikten om det ömsesidiga värdet av gränsöverskridande samverkan.

5. Intersektoriellt samarbete som innovationsmotor

När sektorer möts uppstår nya idéer och lösningar som driver samhället framåt.

När sektorer möts föds nya lösningar. Den kanske mest kraftfulla mekanismen för politisk innovation är förmågan att främja samarbete över traditionella sektorsgränser. Genom att aktivt skapa mötesplatser där offentlig sektor, näringsliv samt akademi kan samverka skapas:

- Nya perspektiv på gemensamma utmaningar
- Kombinationer av kompetenser som leder till innovativa lösningar
- Resursmobilisering över sektorgränser

Denna triple helix-modell för samverkan möjliggör lösningar som ingen enskild sektor skulle kunna åstadkomma på egen hand. Organisationernas professionella sekretariat spelar en nyckelroll i att facilitera denna samverkan, med sitt gränsöverskridande perspektiv samt sin förmåga till ständig processutveckling.

Summering

Gemensamt för våra tre organisationer är att de har utvecklat metoder som kombinerar struktur med flexibilitet, långsiktighet med handlingskraft, politisk legitimitet med tvärsektoriell samverkan. Genom dessa byggstenar möjliggörs en politisk innovation som överbryggar traditionella gränser samt skapar nya former för samhällsstyrning.

Dessa byggstenar liksom mekanismer illustreras tydligt genom projekten samt initiativen som drivs i respektive organisation. I följande avsnitt lyfts konkreta exempel fram för att visa hur dessa koncept omsätts i praktiken.

4 – Fallstudier

4.1 Kvarkenrådet EGTS

Case 1: EGTS-strukturen som drivkraft för regional utveckling

Kvarkenrådet har utvecklat flera innovativa lösningar för att främja gränsöverskridande samarbete och regional utveckling. Genom sin unika EGTS-struktur och arbetssätt har organisationen redan i sig skapat konkreta resultat som visar hur politisk innovation kan omsättas i praktiken. Detta illustreras genom första case som presenterar fördelar med organisationsformen EGTS:

Kvarkenrådets position som Nordens första EGTS representerar en banbrytande modell för hur politisk innovation kan etableras och skapa konkret värde i gränsregioner. Denna organisationsform överbryggar traditionella administrativa och politiska barriärer genom att kombinera juridisk stabilitet med operativ flexibilitet (EGTC Monitor, 2025).

Innovation i styrning och genomförande

EGTS-formen ger Kvarkenrådet en unik position som EU-struktur med särskild juridisk status. Detta skapar nya förutsättningar för effektivt gränsöverskridande samarbete utan behov av separata mellanstatliga avtal. Strukturen möjliggör snabbare beslutsvägar och direkt genomförandekraft genom sin förankring hos ledande beslutsfattare på båda sidor av gränsen.

Som EGTS kan organisationen agera ensam projektägare för medlemskåren, vilket radikalt förenklar administrativa processer och projektgenomförande. Detta har visat sig särskilt värdefullt vid större gränsregionala satsningar där traditionella samarbetsformer ofta begränsas av komplexa beslutsprocesser och administrativa hinder.

Inkluderande regional utveckling

Beredningsgruppernas innovativa format, där tematiska arbetsgrupper samlar experter inom specifika områden som infrastruktur, miljö och kultur, skapar en ny typ av gränsregional arena. Här möts offentliga och privata aktörer för att tillsammans utveckla och förankra regionala initiativ. Detta bottom-up perspektiv säkerställer att projekten svarar mot verkliga behov och möjligheter i regionen. Gruppernas sammansättning är flexibel och kan inkludera både medlemmar och externa experter beroende på aktuella behov och projekt.

Särskilt betydelsefullt är hur EGTS-strukturen ger mindre kommuner möjlighet att aktivt delta i och påverka strategiska regionala utvecklingsprocesser. Den frivilliga samverkansmodellen, som bygger på tillit och gemensam nytta snarare än tvingande regler, har visat sig främja långsiktigt hållbara samarbeten. Detta skapar en mer dynamisk och inkluderande regional utveckling där även mindre aktörer kan bidra till och dra nytta av gränsöverskridande samarbeten.

Praktisk tillämpning i större projekt

EGTS-strukturen har visat sin styrka i förmågan att hantera komplexa gränsregionala utmaningar och visat sig avgörande för genomförandet av komplexa gränsregionala projekt eller initiativ. I satsningar som Nordic Connector har organisationsformen möjliggjort effektiv koordinering mellan många aktörer och snabb implementering av beslut. Den formella EU-statusen har stärkt förhandlingspositionen gentemot nationella och europeiska aktörer, samtidigt som den förenklade projektadministrationen har accelererat genomförandeprocesserna.

Genom att kombinera demokratisk förankring med operativ handlingskraft skapas förutsättningar för att effektivt adressera frågor som traditionellt varit svåra eller tidskrävande att hantera i gränsregioner.

Verktyg

- Flexibla organisatoriska strukturer - Statusen som EGTS möjliggör snabba beslut, vilket underlättar effektiv samordning och genomförande av projekt.
- Samverkan mellan sektorer och nivåer – Beredningsgrupper inkluderar offentliga och privata aktörer. Även mindre aktörer ges möjlighet att bidra och dra nytta av det gränsöverskridande samarbetet, vilket stärker regional utveckling och bygger kritisk massa.
- Strategisk planering som riktlinje – Strategi 2030 ger en långsiktig plan och skapar en struktur för utvecklingsprocesser.

Case 2: Midway Alignment och Aurora Botnia - Från politisk innovation till konkret genomförande

Foto: Christoffer Björklund/Wasaline/NLC Ferry

Midway Alignment-projektserien, som resulterade i lanseringen av gods- och passagerarfärjan M/S Aurora Botnia, är ett av de mest framstående exemplen på Kvarkenrådets förmåga att omsätta politisk innovation i praktiken. När den historiska färjeförbindelsen mellan Vasa och Umeå hotades av nedläggning på grund av EU-inträdet och avskaffandet av tax-free-försäljningen, behövdes mer än tekniska lösningar – det krävdes en helt ny approach till gränsöverskridande samarbete.

Med Kvarkenrådet som katalysator och samordnare, tillsammans med en rad samarbetsparter och med Vasa stad och Umeå kommun i spetsen, etablerades en unik modell där de två städerna i två olika länder upphandlade den nu gemensamt ägda och drivna färjeförbindelsen. Detta partnerskap, som, oss veterligen, saknar motsvarighet i andra gränsregioner, bygger på en gemensam vision, en vilja att tillsammans lösa problem och utveckla, samt på ett ömsesidigt förtroende. Aurora Botnia är inte bara en färja – den är en symbol för innovation och samarbete som stärker regionens transportinfrastruktur, ekonomiska sammanhållning och framför allt skapar förutsättningar för fortsatt och ökat samarbete.

En avgörande framgångsfaktor var den systematiska utrednings- och analysprocessen som genomfördes genom tre sammanlänkade projektfaser. I Midway Alignment -projektet (2012–2015) lades grunden genom omfattande genomförbarhetsanalyser och tekniska utredningar. Detta projekt finansierades inom Motorways of the Sea -programmet under CEF (Connect Europe Facility). MABA-projektet (2015–2016) byggde vidare genom att kartlägga finansieringsmöjligheter och ta fram underlag för TEN-T anslutning. I MABA II (2016–2019) fördjupades analyserna ytterligare genom

detaljerade finansierings- och beslutsunderlag som möjliggjorde konkreta investeringsbeslut. De två MABA-projekten finansierades av Interreg Botnia-Atlantica. Detta systematiska arbetssätt, där varje fas byggde på tidigare resultat, visade på projektets bredare nyttor för regional utveckling och integration. De faktabaserade underlagen var avgörande för att stöda eller med genomförda faktabaserade studier övertyga beslutsfattare på både regional och nationell nivå, samt för att säkerställa projektets finansiering och genomförbarhet. Totala investeringen uppgick slutligen till cirka 153 miljoner euro och har genererat en regional tillväxt som är mångfalt större än investeringssumman (Stjernberg & Sugurjónsdóttir, 2020).

Projektets innovativa karaktär sträcker sig långt bortom den gemensamma ägarstrukturen. Näringsliv, teknikexpertis och forskning var delaktiga under hela projekttiden i form av ett offentlig-privat partnerskap (PPP). Detta har gjort Aurora Botnia till ett "flytande laboratorium" för forskning och utveckling, där regionala företag kan testa tekniska innovationer inom exempelvis batteriteknik, energiåtervinning och driftsekonomi. På så sätt har projektet skapat nya möjligheter för näringslivet i regionen och stärkt dess position som ett nordiskt energikluster. Det har gett aktörerna möjligheten att testa sina innovationer för att sedan nå ut till kunderna med produkter som testats i verkliga förhållanden (Kvarkenrådet, 2025, March 31a).

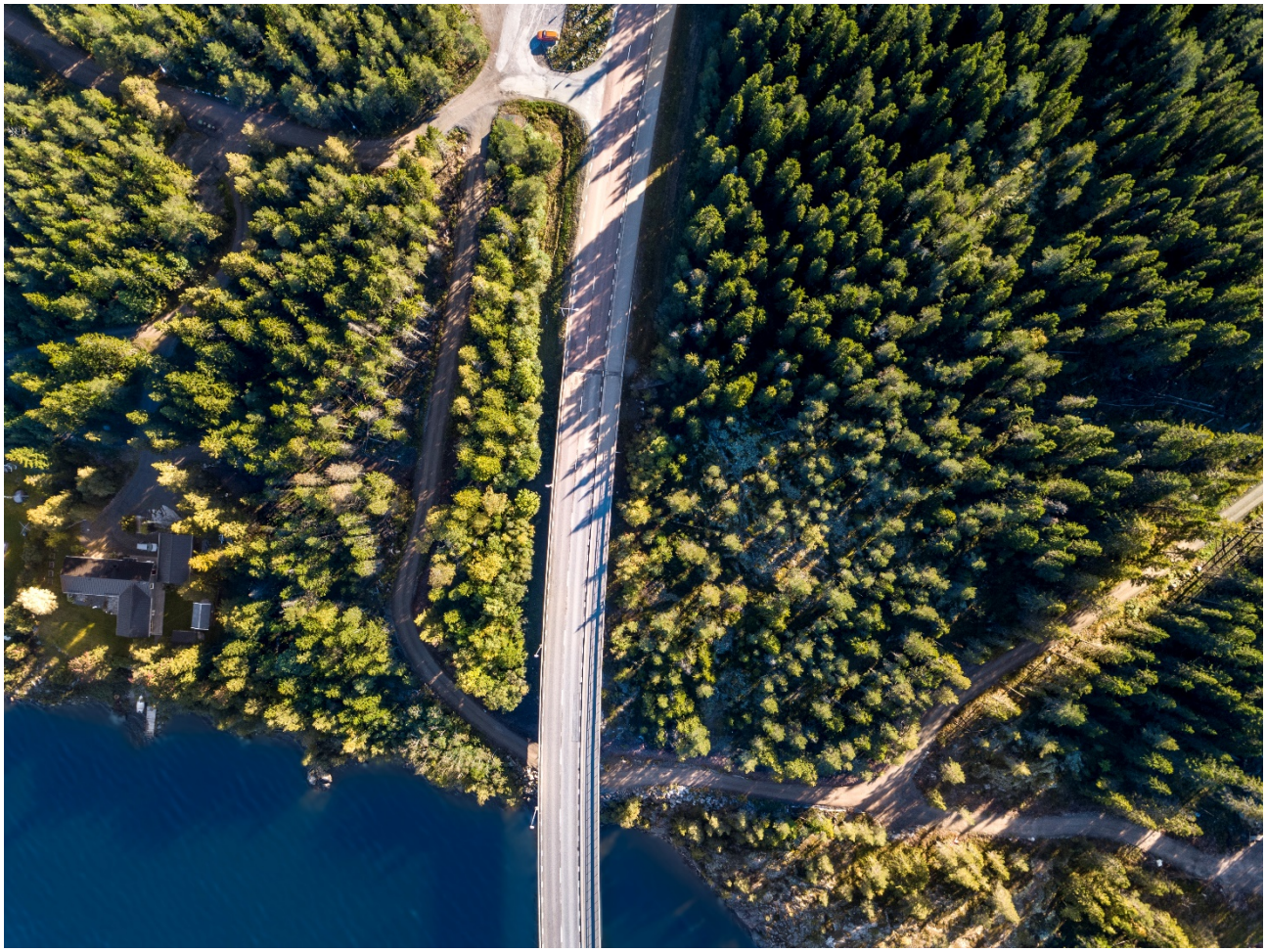
Detta projekt visar tydligt hur offentliga och privata intressen kan förenas genom ett välstrukturerat samarbete. Det visar Kvarkenrådets unika förmåga att agera som en samverkansplattform och som en effektiv projektgenomförare över ett stort geografiskt område och då det gäller stora komplexa investeringar. Genom att samla aktörer från olika länder och sektorer fungerar den gränsöverskridande samverkan som en drivkraft för hållbar utveckling, vilket innebär att samarbetet inte bara löser omedelbara utmaningar utan även skapar långsiktiga, positiva effekter för regionen. Detta inkluderar förbättrad infrastruktur, stärkt ekonomisk integration och minskad miljöpåverkan – resultat som gynnar både nuvarande och kommande generationer.

Projektet Midway Alignment och färjan Aurora Botnia har inte bara återupprättat en livsviktig transportlänk – de har också skapat en modell för hur komplexa gränsregionala infrastrukturprojekt kan genomföras. De erfarenheter och arbetssätt som utvecklades under detta projekt ligger nu till grund för nya initiativ, som Nordic Connector, där samma principer för gränsöverskridande samarbete skall utvecklas och adapteras för projekt i ännu större skala.

Verktyg

- Datadriven analys och faktabaserade beslut – Projekten använder noggranna analyser för beslut.
- Samverkan mellan sektorer och nivåer – Offentliga aktörer, näringsliv och akademi samarbetar i en PPP-modell.
- Engagemang och delaktighet – Aktörer från flera länder deltar i projektets utformning och genomförande.

Case 3: Nordic Connector - Politisk innovation i större skala med bredare samhällsnytta

Nordic Connector visar hur Kvarkenrådets modell för politisk innovation kan skalas upp för att hantera mer komplexa gränsöverskridande utmaningar. Initiativet, som syftar till att skapa en fast förbindelse mellan Vasa i Finland och Umeå i Sverige över Kvarken i Bottenviken, utgör nästa steg i utvecklingen av gränsregional infrastruktur.

Begreppet Nordic Connector omfattar mer än bara den fysiska fasta förbindelsen i form av broar, vägbankar och/eller tunnlar – det representerar de bredare samhällsekonomiska fördelarna och den långsiktiga påverkan på hela norra Norden, som sträcker sig långt utanför själva gränsregionen (Kvarkenrådet, 2025, March 31b). Förbindelsen har länge diskuterats som en lösning för att förbättra öst-västliga transporter, minska miljöpåverkan och stärka nordisk konkurrenskraft på global nivå. I dagens geopolitiska situation får projektet ytterligare betydelse genom sin potential att säkra försörjningskedjor, förbättra säkerheten och utveckla energiförsörjningen mellan länderna.

Kvarkenrådets roll i detta är att vi genom vår struktur fått in ett omnämnande om den fasta förbindelsen över Kvarken i regeringsprogrammet. Den breda politiska representationen i styrelsen bidrog till att vi fick detta omnämnt i Orpos regeringsprogram och visar att organisationen kan arbeta lokalt, nationellt och internationellt.

Det som gör Nordic Connector unikt är dess integrerade perspektiv på transport- och energifrågor, som vävs samman i en större regional utvecklingskontext. Genom Kvarkenrådets organisationsstruktur samlas aktörer från Finland, Sverige och Norge för att tillsammans arbeta fram en infrastrukturlösning som inte bara förbättrar transportkapaciteten, utan även stärker regionens och norra Nordens position som ett centrum för grön energi och effektiva transporter. Detta bygger vidare på erfarenheterna från Midway Alignment-projektet, men i större skala. Det inledande arbetet har möjliggjorts genom en systematisk användning av beredningsgrupper och arbetsgrupper i Kvarkenrådet EGTS, där teknisk expertis möter politiskt beslutsfattande i en strukturerad och inkluderande process.

Som stöd för Nordic Connector driver Kvarkenrådet projektet FLINC, finansierat av Interreg Aurora, som fokuserar på flera huvudsakliga områden. FLINC utvecklar en hållbar finansieringsmodell som kombinerar resurser från offentliga och privata aktörer samt möjligen EU-finansiering. Målet är att skapa modeller som kan tillämpas inte bara för Nordic Connector utan även för andra mega-investeringar i infrastruktur. Detta inkluderar direkta effekter på transportkapacitet och energianvändning, men också hur infrastrukturen kan stärka ekonomisk integration, förbättra geopolitiskt samarbete och öka den sociala sammanhållningen i regionen. Genom att sätta siffror på dessa samhällsnyttor kan projektet visa på det mervärde som en fast förbindelse över Kvarken skapar för hela Norden.

Kvarkenrådet EGTS ger även aktörerna i grupperingen möjligheten att enskilt och namngivet representera hela regionen och dess medlemskår i externa arbetsgrupper och forum. Ett framstående exempel är deltagandet i den finska Trafikledsverkets arbetsgrupp, där utredningen om en fast förbindelse över Kvarken på uppdrag av den finska regeringen tas fram. Detta säkerställer att projektet är väl förankrat hos relevanta myndigheter, vilket ökar chanserna för framgångsrik implementering.

Initiativet Nordic Connector är planerat att bestå av en projektserie på samma sätt som Midway Alignment, där bredare samhällsnyttor står i centrum (Kvarkenrådet, 2025, March 31b). Genom att utforska både tekniska och finansiella utmaningar, samtidigt som projektet betonar hållbarhet och integration, skapas en modell som kan inspirera framtida infrastruktursatsningar i Norden och på andra håll. Målet är att utveckla metoder som kan användas inte bara i Kvarkenregionen, utan även i andra nordiska samarbeten, för att på ett hållbart och inkluderande sätt lösa utmaningar med landsgränsöverskridande infrastruktur.

Verktyg

- Flexibla organisatoriska strukturer – Möjliggör bred samordning mellan Finland, Sverige och Norge.
- Strategisk planering som riktlinje – Projektet bygger vidare på tidigare erfarenheter och är utformat i faser för att säkerställa långsiktig hållbarhet.
- Samverkan mellan sektorer och nivåer – Projektet samlar aktörer från transport, energi och offentlig sektor för att skapa en heltäckande lösning.
- Datadriven analys och faktabaserade beslut – Kartläggning av wider benefits och finansieringsmodeller stärker beslutsunderlaget.

Case 4: Regional utveckling genom projekt som FAIR och Bothnian Coastal Route

Kvarkens skärgård i Finland och Höga Kusten i Sverige bildar tillsammans ett gemensamt världsarv på Unescos världsarvslista. Det som binder ihop områdena till varandra är spåren av den senaste istiden och den pågående landhöjningen. Bilden är från Svedjehamn i Kvarkens skärgård Photo: Hendrik Morkel/Unsplash

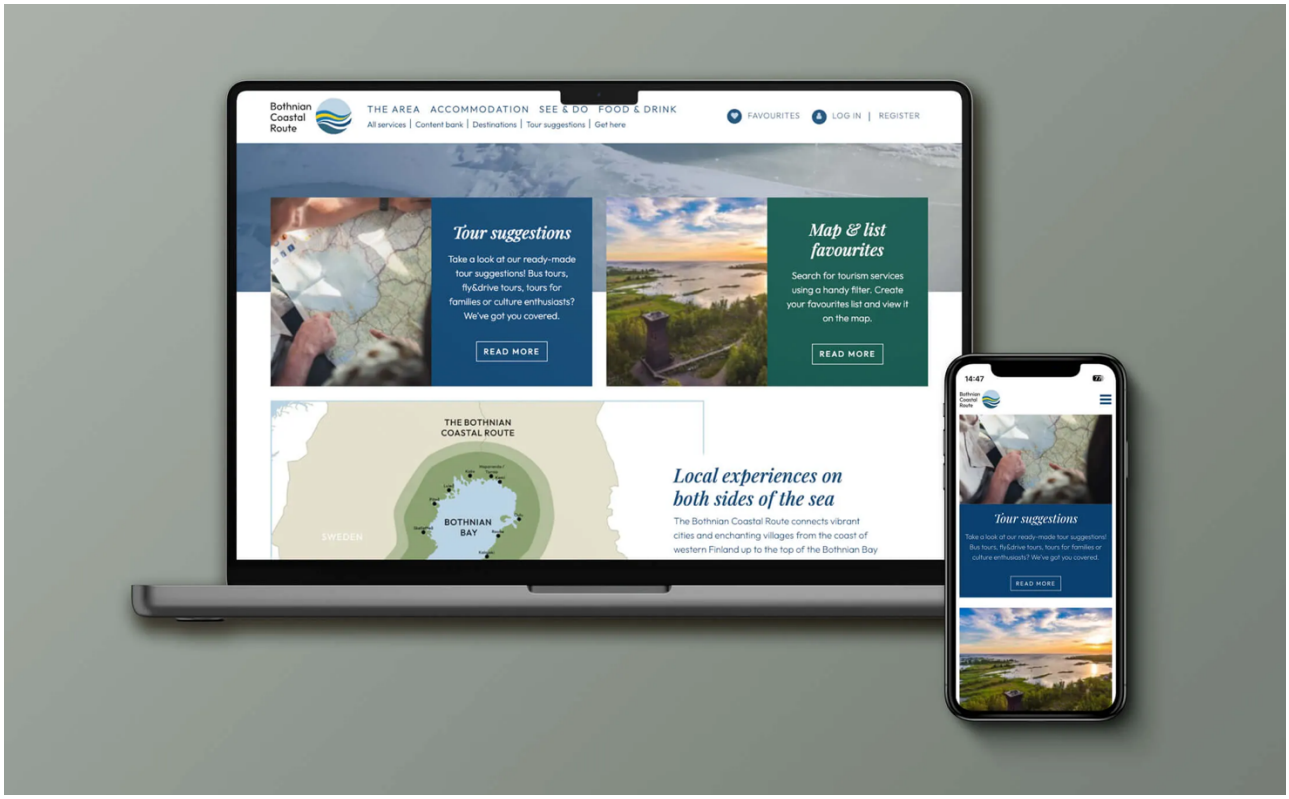
Kvarkenrådets politiska innovation skapar nya möjligheter även inom andra sektorer, även om infrastrukturen ofta har prioriterats då den är en grundläggande förutsättning för att möjliggöra och driva annan gränsregional utveckling och gränsregionalt samarbete framåt.

De två FAIR-projekten (Finding innovations to Accelerate the Implementation of electric Regional aviation), fokuserar på att utveckla hållbar och elektrisk luftfart, och Bothnian Coastal Route, som främjar gränsöverskridande turism, visar hur Kvarkenrådets organisationsmodell framgångsrikt kan tillämpas på olika utvecklingsfrågor, oavsett om de rör infrastruktur eller andra områden.

FAIR-projekten syftar till att öka vår förståelse för efterfrågan på hållbar regional flygtrafik ur ett gränsöverskridande perspektiv. En sådan förståelse och kunskap är avgörande för att kunna fatta välunderbyggda och långsiktiga beslut i syfte att skapa ett hållbart system för regional flygtrafik i den norra delen av Norden.

FAIR exemplifierar väl hur Kvarkenrådets struktur möjliggör innovation över sektorsgränser. Genom att sammanföra partners från industri, forskningsinstitutioner och offentliga myndigheter har projektet skapat en plattform där teknisk innovation går hand i hand med policyutveckling för att främja hållbara flyg och stärka mindre flygplatsers roll i omställningen. Genom Kvarkenrådets samordnande roll och stödstrukturer har flera mindre och medelstora flygfält kunnat samverka för att gemensamt påskynda omställningen till hållbara transporter. Denna samverkan säkrar på sikt tillgängligheten i glesbefolkade områden, där traditionell infrastruktur inte räcker till och där underlaget för större flyg är begränsat. Genom ny teknik och samarbete kan nya flygnätverk

utvecklas, vilka både stöder tillgängligheten och skapar förutsättningar för nya industrier och ekonomisk utveckling i regionen.

Bothnian Coastal Routes webbsida för B2B-reseplanering. Verktyget är designat för att hjälpa europeiska researrangörer att upptäcka och skräddarsy resor med noggrant utvalda destinationer i regionen (Bothnian Coastal Route, 2025, March 31).

Projektet Bothnian Coastal Route, som innefattar destinationer i norra Finland och Sverige, syftar till att göra kustrutten runt Bottenviken och över Kvarken mera känd som en attraktiv resväg för både internationella turister och lokalbefolkningen. Genom projektet vill de finländska och svenska partnerna öka anledningarna till att besöka destinationerna längs rutten för att upptäcka deras rika produktutbud och skapa bättre förutsättningar för hållbar tillväxt (Kvarkenrådet, 2025, March 31c).

Bothnian Coastal Route visar hur politisk innovation kan skapa nya former av samarbete inom turism och regional marknadsföring. Genom en serie sammankopplade turismprojekt har detta projekt utvecklat en nyskapande modell för hur destinationer kan samarbeta över sina organisatoriska gränser för att locka besökare och stärka både näringens förutsättningar och regionens ekonomi. Det unika partnerskapet mellan lokala och regionala turistorganisationer, kommuner, regioner och privata aktörer från både Finland och Sverige illustrerar hur Kvarkenrådet med dess partnerskap på ett inkluderande arbetssätt kan skapa konkreta resultat även inom tjänstesektorn.

FAIR-projektet finansierades genom Interreg Botnia-Atlantica programmet, medan uppföljaren FAIR 2 finansierats av Interreg Aurora. Denna finansiering möjliggör den gränsöverskridande utvecklingen av hållbar luftfart i regionen. Bothnian Coastal Route möjliggörs genom finansiering från Interreg Aurora, vilket skapar förutsättningar för hållbar turism över gränserna.

Information om projektet FAIR och länkar till rapporter: https://www.kvarken.org/en/project/fair/
Information om projektet FAIR 2 och länkar till rapporter:
https://www.kvarken.org/en/project/fair2/

Verktyg

- Samverkan mellan sektorer och nivåer – förenar industri, forskning och offentlig sektor för att utveckla hållbart flyg och turism.
- Engagemang och delaktighet – Plattformar för mindre och medelstora flygfält samt nätverk inom turism och transport.
- Datadriven analys och faktabaserade beslut – FAIR projektserien bygger på studier och pilotprojekt för att säkerställa genomförbarhet.
- Flexibla organisatoriska strukturer – Bothnian Coastal Route visar hur gränsöverskridande partnerskap skapar regional nytta även inom turismsektorn.

I november 2021 besökte FAIR Skellefteå Airport och Green Flight Academy för ett kombinerat studiebesök och resultatpresentation. Med 1 MW installerad laddningskapacitet, Pipistrel elflygplan på plats och världens mest hållbara flygakademi är Skellefteå en pionjär inom elflyg och därmed är hållbara flyg är redan verklighet i Kvarkenregionen. Foto: Patrick Degerman

Tillsammans visar dessa case hur Kvarkenrådets politiska innovation – både organisationsformen och projekten – skapar förutsättningar för olika typer av gränsöverskridande samarbeten som stärker hela regionens utveckling. Genom att kombinera formella institutionella ramverk med flexibla deltagandeformer möjliggör organisationen praktisk samverkan som skapar värde för offentlig, privat sektor och invånarna, samtidigt som den bidrar till en hållbar regional utveckling som gynnar såväl Norra Norden, de deltagande nationerna, hela Norden som Europa i stort.

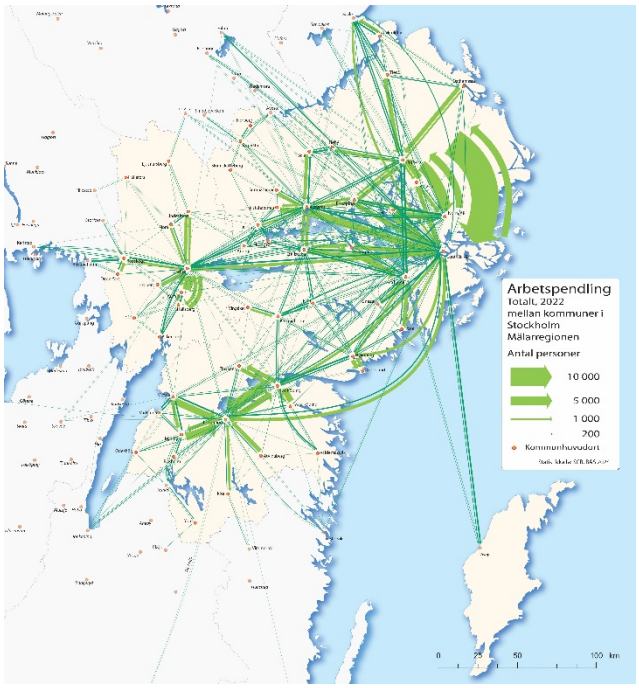
4.2 Mälardalsrådet

Mälardalsrådet driver medlemmarnas frågor för en starkare Stockholm-Mälarregion. Genom att samla kommunerna och regionerna bakom prioriteringar för infrastrukturutveckling och kompetensförsörjning får regionen en tydlig röst i den nationella och europapolitiska debatten. Även samarbetet och utbytena mellan regionens offentliga aktörer underlättas. Exempelvis när Rådet fungerar som samlingsaktör för förbättrade godstransporter i regionen och kontakter mellan de högre lärosätena. En framgångsfaktor är de breda nätverken av politik respektive tjänstepersoner, kännetecknade av engagemang, frivillighet och resurseffektivitet, när aktörerna går samman för att nå ett gemensamt mål. En ytterligare styrka är inkluderingen av perspektiv från företag, branschföreträdare, myndigheter, utbildningsaktörer, fackförbund med flera som bidrar med sakkunskap och viktiga perspektiv. Processarbetet koordineras och drivs av föreningens kansli.

4.2.1 Mälardalsrådets infrastruktursamarbete

Stockholm-Mälarregionen är en sammankopplad funktionell region med stora transportflöden av både gods och människor. En välutvecklad transportinfrastruktur är viktig för regionens invånare, men har också en stor betydelse för hela Sveriges utveckling och internationella konkurrenskraft. Med sin placering i centrala Norden hanterar Stockholm-Mälarregionen stora transportflöden till och från norra Sverige, Norge, Finland, Danmark och vidare. Varje dag reser 850 000 av Stockholm-Mälarregionens invånare över en eller flera kommungränser för att komma till jobbet. För vardagspendlaren är det storregionala perspektivet konkret. Spåren och vägarna måste fungera för att samhället ska hålla ihop. Det är en självklarhet att kunna resa till arbetet eller utbildningen över kommungränserna. Men då måste infrastrukturen och transporterna fungera.

Sedan över 20 år har Mälardalsrådets infrastruktursamarbete (En Bättre Sits) stöttat de funktionella sambanden över kommun- och regiongränserna i Stockholm-Mälarregionen. Här samarbetar åtta regioner och ett stort antal kommuner för att de mest effektiva nationella infrastruktursatsningarna ska göras i regionen; satsningar som gör att regionen och resten av landet kan fortsätta utvecklas. Arbetet följer det svenska Trafikverkets planeringscykler och riktlinjer för hur regioner kan gå samman för att skapa en utvecklingsstrategi för landsdelens transporter, en storregional systemanalys med skarpa prioriteringar för vilka spår, vägar och farleder som behöver byggas och rustas upp.

Omfattande arbetspendling i Stockholm-Mälarregionen.

Bred politisk process

Inom Mälardalsrådet leds arbetet av en politisk styrgrupp med representanter från de deltagande regionerna. Ledamöterna har ett förhandlingsmandat för att kunna nå den samsyn kring transportsystemet och trafikeringen. Gruppen möts vanligen fyra gånger per år. Vid bredare förankring samt beslut möts den utvidgade styrgruppen, som består av presidierna eller motsvarande i regionernas ansvariga nämnder. Gruppen träffas som regel en gång om året. Vid framtagandet av den storregionala systemanalysen utökas den politiska representationen till att omfatta ca 70 politiker från Stockholm-Mälarregionens kommuner och regioner. Dessa fördjupar sig under ett års tid inom områdena Storregionala kollektivtrafik, Godstransporter samt Internationell tillgänglighet och konkurrenskraft och lämnar slutrapporter med ställningstaganden som underlag inför uppdateringen av systemanalysen. Den politiska sammansättningen fastställs i Mälardalsrådets styrelse enligt en särskild fördelningsnyckel.

Underlagen till systemanalysen bereds i en kontinuerlig process på uppdrag av Mälardalsrådets styrelse. Beredningen sker genom en tjänstepersonsgrupp samt direktörsgrupp med representanter från de åtta regionerna, och inkluderar inspel från myndigheter, akademi och näringsliv. Styrgruppen ansvarar för löpande politisk förankring i de respektive region. Den färdiga systemanalysen fastställs genom formaliserade politiska beslut i regionerna och slutligen i Mälardalsrådets styrelse.

70 politiker från Stockholm-Mälarregionens kommuner och regioner lämnar sina lämnar slutrapporter med ställningstaganden inför uppdateringen av den storregionala systemanalysen. Foto: Mälardalsrådet.

Skarpa underlag och tydliga prioriteringar

Arbetet med uppdateringen av den storregionala systemanalysen sker i regel under två års tid. 70 politiker från kommuner och regioner i Stockholm-Mälarregionen diskuterar strategiska vägvalsfrågor i ämnesspecifika temaområden. Politiker från samtliga riksdagspartier deltar. Den politiska processen stöds av ett stort antal tjänstepersoner från regional och kommunal nivå, tillsammans med aktörer från myndigheter, akademin och näringslivet. Det breda processarbetet garanterar att de politiska vägvalen baseras på de senaste underlagen från myndigheter och organisationer som berörs och är beroende av infrastrukturutvecklingen, exempelvis näringslivet.

Med konsensus som mål och arbetsform sammanställs temagruppernas ställningstaganden i underlagsrapporter inför att systemanalysen uppdateras. Vid framtagandet av en uppdaterad Systemanalys har styrgruppen förhandlingsmandat i politiskt avvägda prioriteringar. Systemanalysen innehåller både skarpa prioriteringar för regionens infrastruktur och politiska förslag på hur transportsystemet i stort ska förbättras.

Historisk seger: Citybanan

Citybanan är en 6 kilometer lång tågtunnel under centrala Stockholm. Förbindelsen byggdes mellan 2009-2017 för att avlasta och öka kapaciteten i järnvägsnätet vid Stockholms Central. Genom att öka kapaciteten i centrala Stockholm, där 8 av 10 tåg i Sverige startar, slutar eller passerar, skapades stora nyttor för både pendeltågsresenärer och passagerare på regionaltågen. Citybanan kom till som ett resultat av ett långsiktigt och omfattande opinionsbildningsarbete som Mälardalsrådet bedrev från 2002. Mälardalsrådet möjliggjorde även byggandet genom att agera samlande part för den medfinansiering av Citybanan som gjordes av kommunerna och regionerna i Stockholm-Mälarregionen, totalt över 2 miljarder kronor i 2007 års värde.

Verktyg

- Samverkan mellan sektorer och nivåer – Brett politiskt samarbete som leds av kommun- och regionpolitiker från samtliga riksdagspartier.
- Engagemang och delaktighet – Inom ramen för de formella strukturerna är deltagandet i processen med tid, engagemang och underlag helt frivilligt.
- Datadriven analys och faktabaserade beslut – Faktabaserat arbete med utgångspunkt i påvisbar nytta för de deltagande parterna. Beredande tjänstepersoner inför politiska vägval.

Godstransportrådet arbetar för effektiva och hållbara transporter i Stockholm-Mälarregionen. Bild från studiebesök hos Mälarhamnar i Västerås. Foto: Mälardalsrådet.

4.2.2 Godstransportrådet för Stockholm-Mälarregionen

Välfungerande godstransporter är en förutsättning för en levande och attraktiv region. Från leveranser av basvaror till regioninvånarna till högspecialiserade produkter inom näringslivet. Varje år fraktas 150 miljoner ton gods till, från eller genom Stockholm-Mälarregionen. Det totala exportvärdet uppgår till 530 miljarder kronor per år. Samtidigt som godstransporterna möjliggör välståndet står dessa inför ett flertal utmaningar relaterat till klimat, miljö, säkerhet och framkomlighet. För att möta dessa utmaningar etablerade Mälardalsrådet och Trafikverket ett storregionalt godstransportråd för Stockholm-Mälarregionen under 2021.

Godstransportrådet samlar ledande företrädare för regionens politik, näringsliv och akademi i arbetet för effektiva och hållbara transporter. Arbetet leds av ordföranden i Mälardalsrådets infrastruktursamarbete och vice ordförande är Trafikverkets direktörer för Östra respektive Mellersta regionen. En politisk representant per region deltar. Näringslivet representeras med brett urval avseende basnäring, logistik och handel från både företag och organisationer. Från akademin deltar personer med transportinriktning. Samtliga trafikslag är representerade i rådet. Totalt samlar rådet

drygt 20 ledamöter. Rådet möts två gånger per år och presenterar som regel resultat i samband med Mälardalsrådets årliga Godsdag.

Syftet med Godstransportrådet är att samla ledande företrädare för regionens politik, näringsliv och akademi i arbetet för effektiva och hållbara transporter. Grunden för arbetet är den storregionala utvecklingsstrategin för Stockholm-Mälarregionens transporter, Systemanalysen, tillsammans med den storregionala godsstrategi som fastställdes 2020. Till detta kommer måldokument från det svenska Trafikverket. Underlagen till Godstransportrådet tas fram genom en beredningsgrupp med representanter för Trafikverket, regioner, kommuner och näringsliv.

Efterfrågestyrt samarbete för godstransporterna

Godstransportrådet för Stockholm-Mälarregionen grundades för att svara upp mot ett konkret behov av att förbättra regionens godstransporter. Mälardalsrådets Godsstrategi hade pekat på vikten av samarbete över sektorsgränserna för att förbättra transporterna, exempelvis kring modalt skifte och elektrifiering. Perspektiven delades av Trafikverket, näringsliv, akademi och Mälardalsrådets politik, som utifrån behovet som tog initiativet att bilda Godstransportrådet. Mälardalsrådet valdes som plattform för godstransportrådet och etablerades i partnerskap med Trafikverket.

Samarbetet har sedan starten varit efterfrågestyrt från de deltagande parterna, vilket skiljer Godstransportrådet från andra godstransportråd i landet, där en statlig aktör i regel är sammankallande. Exempelvis länsstyrelsen eller Trafikverket regionalt. Andra råd har enbart representation från näringslivet och saknar därmed möjligheten till dialog och kunskapsöverföring mellan sektorer. Det förekommer även länsvisa samarbeten, men dessa är till sin konstruktion begränsade av det offentligas regionindelning. Precis som Mälardalsrådet i stort vilar Godstransportrådet för Stockholm-Mälarregionen på de funktionella sambanden, bortom regiongränserna. På samma sätt som att godset kan gå både över kommun-, läns- och nationsgränserna för att komma till mottagaren.

Verktyg

- Samverkan mellan sektorer och nivåer – Samlar ledande företrädare för regionens politik, akademi och näringsliv i arbetet för effektiva och hållbara godstransporter. Leds av nationell myndighet tillsammans med Mälardalsrådets representant från regional nivå.
- Strategisk planering som riktlinje – Fullföljer och vidareutvecklar Stockholm-Mälarregionens godsstrategi samt utvecklingsstrategin för infrastrukturutvecklingen.
- Flexibla organisatoriska strukturer – Triple Helix-plattform där parterna deltar på lika villkor, inom det politiskt styrda arbetet i Mälardalsrådet.
- Engagemang och delaktighet – Starkt engagemang från politik och beredande tjänstepersoner. Tydligt nyttoperspektiv.

Mälardalsrådets kompetensförsörjningssamarbete En Bättre Matchning. Bild från möte i Nyköping. Foto: Mälardalsrådet.

4.2.3 Kunskap och kompetensförsörjning i Stockholm-Mälarregionen

Kompetensförsörjning är en av de viktigaste frågorna för en regions tillväxt och konkurrenskraft. Stockholm-Mälarregionen är Sveriges största arbetsmarknad med flera kunskapsintensiva sektorer. I regionen finns 35 av landets 50 lärosäten som står för världsledande forskning och tillsammans examinerar tiotusentals studenter varje år. Den utbildade arbetskraften är en garant för att regionerna ska kunna bidra starkt till landets tillväxt.

De funktionella utbildnings- och arbetsmarknadsregionerna tar inte hänsyn till administrativa gränser utan utgår från hur studenter och anställda rör sig. För att underlätta kompetensförsörjningen finns behov av samverkan över kommun- och regiongränserna. Medlemsnyttan i den storregionala nivån består i framtagandet av gemensamma underlag och tydliggöranden av frågeställningar som behöver adresseras av den nationella politiken.

Strategiskt kompetensförsörjningssamarbete (En Bättre Matchning)

Under 2017 initierade Mälardalsrådet ett storregionalt samarbete mellan regionerna i Mälardalsrådet för att skapa en gemensam bild, förståelse och framdrift kring frågor gällande utbud, efterfrågan och matchning av högskoleutbildad kompetens. Samarbetet tog avstamp i de arbetssätt och framgångsfaktorer som präglar Mälardalsrådets process inom infrastruktur och transporter. I den första gemensamma rapporten ”Storregional systembild” kartlades utbudet och efterfrågan på eftergymnasial arbetskraft inom några yrkesområden ur ett storregionalt perspektiv, samt hur lärosäten i Stockholm-Mälarregionen planerar sina utbildningar och vilka incitamentsstrukturer och påverkansfaktorer som styr deras dimensionering.

Med Systembilden som basdokument och Mälardalsrådet som pådrivande plattform förstärktes dialogen mellan regionerna och lärosätena i Stockholm-Mälarregionen. För kommunerna och regionerna skapas medlemsnytta genom framtagandet av gemensamma kunskapsunderlag, påverkansarbete, samt samverkan och erfarenhetsutbyten som leder till förändring i önskvärd riktning. I förlängningen bidrar arbetet till bevarandet och utvecklandet av en stark kunskapsregion, med god och hög utbildning och en väl fungerande kompetensförsörjning.

Politiskt styrt arbete med två prioriterade yrkesområden

Arbetet har avgränsats till två prioriterade yrkesområden, som är bristyrken och riskerar att hämma Stockholm-Mälarregionens och Sveriges utveckling: samhällsbyggare inom infrastruktursektorn och stärkt lärarförsörjning. Det leds av en politisk styrgrupp, liknande den inom systerprocessen, med region- och kommunalråd i både majoritet och opposition. Styrgruppen beslutar om arbetets inriktning och fokus och leds av ett presidium med ordförande och två vice ordförande. Mälardalsrådets styrelse fastställer styrgruppens sammansättning. Precis som i infrastrukturfrågorna finns en beredande sida med tjänstepersoner från de deltagande regionerna. Mälardalsrådets kansli ansvarar för koordinering, processledning, kommunikation och till stor del det operativa genomförandet.

Förutom att etablera en plattform för möten mellan de regionalt utvecklingsansvariga politikerna i Stockholm-Mälarregionen har ett framgångsrikt opinionsbildande arbete bedrivits inom de två prioriterade områdena. Bland annat har de samhällsekonomiska förlusterna som följer av bristen på samhällsbyggare beräknats och presenterats för regering och riksdag.

Verktyg

- Flexibla organisatoriska strukturer – Brett politiskt samarbete som leds av kommun- och regionpolitiker.
- Strategisk planering som riktlinje – Tydligt avgränsat arbete som svarar upp mot behovet av samarbete och gemensam opinionsbildning.
- Datadriven analys och faktabaserade beslut – Med utgångspunkten i gedigna kartläggningar och prognoser för framtida utveckling, inom exempelvis befolkningsutvecklingen, blir opinionsbildningen starkare.
- Samverkan mellan sektorer och nivåer – Sammanför kommuner, regioner, högre lärosäten, utbildningsanordnare och myndigheter för utvecklingen av regionens kompetensförsörjning.

4.3 STRING

I sitt praktiska arbete prioriterar STRING att överbrygga befintliga klyftor mellan den offentliga och privata sektorn genom att realisera olika ramverk, som möjliggör dialoger och partnerskap i syfte att dra nytta av expertis och driva på genomförandet av holistiska marknads- och policymekanismer som är viktiga för att främja den gröna omställningen.

I de följande kapitlen lyfter vi fram tre specifika fall som visar hur STRING skapar mervärde för båda sektorerna. För den offentliga sektorn underlättar STRING kunskapsutbyte med viktiga intressenter på marknaden, samtidigt förser STRING den privata sektorn med kontakter till beslutsfattare, vilket gör det möjligt att få input från marknaden på både politiken och projektgenomföranden via tydliga partnerskap.

4.3.1 Grön offentlig upphandling

/Tommy Krombacher

I de nordiska länderna, som kännetecknas av starka välfärdsstater och stora offentliga utgifter, spelar den betydande köpkraften hos kommuner och regioner en avgörande roll för att forma marknaden och driva på innovation. Offentlig upphandling står för en betydande del av den ekonomiska verksamheten där staterna agerar inte bara som lagstiftare utan också som stora konsumenter av varor, tjänster och infrastruktur. Denna dubbla roll ger en unik möjlighet att utnyttja offentliga utgifter som ett strategiskt verktyg för att påskynda övergången till en hållbar och grön lösning (Svendsen & Yding Sørensen, 2021).

Grön offentlig upphandling är ett strategiskt tillvägagångssätt för upphandling där den offentliga sektorn prioriterar inköp av miljövänliga varor, tjänster och infrastruktur för att därmed driva på den gröna omställningen. Genom gemensamma ansträngningar och åtaganden för gröna upphandlingsstrategier kan vi utnyttja köpkraften i våra medlemskommuner och -regioner för att lyfta fram hållbara metoder och främja införandet av grön teknik.

Initiativet kommer att implementeras i olika faser och rikta in sig på två kritiska sektorer med betydande miljöpåverkan. Fas I fokuserar på att nå nollutsläpp för transporter genom att anpassa upphandlingsinsatserna för att främja renare mobilitetslösningar. I fas II övergår fokus till att uppnå nollutsläpp vid byggande, då man tar itu med miljöavtrycket från byggnads- och infrastrukturutveckling. Genom att skapa gemensamma ambitioner hos STRING-medlemmarna, används grön offentlig upphandling på ett strategiskt sätt för att påverka efterfrågan på marknaden, stimulera innovation och främja hållbar ekonomisk tillväxt.

Detta samarbete stärker STRING:s position som ett globalt erkänt grönt nav och visar förändringspotentialen hos offentlig upphandling när den används som ett verktyg för att uppnå ambitiösa miljömässiga och ekonomiska mål. Genom att anpassa upphandlingspraxis till hållbarhetsmål stöder STRING utvecklingen av en inre marknad för grön teknik – vilket i slutändan bidrar till den gröna omställningen i hela megaregionen.

Verktyg: Dialog med marknaden och gemensamt politiskt uttalande

För att genomföra grön offentlig upphandling på ett effektivt sätt användes två konkreta verktyg: **dialog med marknaden och ett gemensamt politiskt uttalande.**

Dialogen med marknaden fungerar som en mekanism för att inleda direkta samtal med leverantörer, branschintressenter och relevanta aktörer. Med hjälp av denna process underlättar STRING ett utbyte av information för att klargöra förväntningar, bedöma marknadens beredskap och identifiera utmaningar med att införa hållbara metoder. Strukturerad verksamhet som workshoppar, undersökningar och bilaterala diskussioner skapar möjligheter för intressenter att anpassa sig till gröna standarder och utforska innovativa lösningar, som drivs av en tydlig efterfrågan på hållbarhet.

Medan marknadsdialogen riktar in sig på att främja engagemang och samarbete mellan berörda parter, fungerar det gemensamma politiska uttalandet som ett verktyg för att upprätta ett enhetligt och formellt åtagande på politisk nivå. En sådan deklaration innebär ett strategiskt beslut som fungerar som en avsiktsförklaring för att främja en kollektiv vision – i det här fallet genom att gemensamt i hela megaregionen prioritera inköp av miljövänliga varor och tjänster för att driva på den gröna omställningen.

4.3.2 H2ignite – Påskyndar vätgasinnovation i Nordsjöregionen

H2ignite-projektet sträcker sig geografiskt från Västsverige via Danmark, västra Tyskland, Nederländerna och Belgien till norra Frankrike.

Europeiska unionen har för närvarande satt upp ett ambitiöst mål att nå koldioxidneutralitet. Med sin nya lagstiftning Fit for 55 har kommissionen skisserat ett specifikt mål om att bli kvitt beroendet av fossila bränslen och fastställt ett tufft mål för att ställa om till gröna bränslen inom transportsektorn senast 2030. Samtidigt som stora delar av mobilitetssektorn går över till elektriska alternativ, finns

det ett tydligt behov av vätgas för korta och fjärrtransporter av färskvaror och i krävande miljöer. Vätgas spelar därmed en nyckelroll för att uppnå en utsläppsfri transportsektor.

I denna kontext har STRING satt fokus på att bygga upp kapacitet för vätgasanvändning inom megaregionen genom att genomföra två skilda projekt: GREATER4H och H2ignite. Medan det förstnämnda fokuserar på att skapa konkret infrastruktur, så som tankstationer längs transportkorridoren i megaregionen, har det senare som mål att bygga upp kapaciteten för vätgas över sektorgränserna.

H2ignite är ett STRING-projekt och samfinansieras av Europeiska unionen via Interreg Nordsjön (Interreg North Sea Region Program). Inom ramen för projektet riktar STRING in sig på brister som identifierats inom EU och undersöker vilka sektorer som skulle kunna dra nytta av att börja använda vätgas och hur en implementering kunde se ut och genomföras. Mer specifikt involverar projektet totalt 11 projektpartner från industri, forskning och offentlig sektor, vilket skapar en möjlig övergång till vätgas genom att:

I. inrätta fyra regionala "pilotekosystem för vätgas" i Nordsjöregionen,
II. testa och förbättra affärsmodeller för vätgastransport (tunga fordon, fartyg), och
III. forska om och använda vätgasteknik och politisk innovation (H2ignite, 2025).

Verktyg: Internationellt tvärsektoriellt forum

Det tvärsektoriella forumet skisserar ett tillvägagångssätt som är i linje med Triple Helix-metoden. Inom ramen för slutmålet att stödja och underlätta användningen av vätgas erbjuder forumet en intersektionell och transregional plattform för samarbete och utbyte av kunskap och idéer. För att säkerställa att det är relevant för alla intressenter att delta i diskussionerna, omfattar ramverket kring detta verktyg inrättandet av en mängd olika arbetsgrupper eller testbäddar som ägnar sig åt regelbundet utbyte av kunskap och praxis och är resultatdrivna. En gång om året, inom ramen för det tvärsektoriella forumet, går alla arbetsgrupper samman för att överbrygga sektoriella silor och presentera sina resultat. Detta förfarande aktiverar en grupp av många olika slags intressenter på ett maximalt sätt och möjliggör både lärande över sektorgränser och fördelar med en gemensam insats för genomförande.

En viktig inkörsport som STRING använder sig av vid genomförandet av projekt som H2ignite är de krav som ställs på projektet från finansieringsinstitutioner som Interreg. Interreg erbjuder ett mycket viktigt finansieringssystem som bygger på att man vid bedömningen av projektet har fastställt resultatdrivna nyckeltal, som kan utformas för att nå specifika mål, exempelvis användningen av vätgas. Samtidigt erbjuder samarbetet med det europeiska finansieringsprogrammet en möjlighet att anpassa sig så att man kommer närmare de ambitioner och mål som slagits fast av EU.

4.3.3 Positionering av megaregionen: STRING IPA Samarbete

/Robert Bye

Enligt OECD har megaregionen STRING stor potential att bli ett område för gröna investeringar, genom att kombinera banbrytande gröna industrier, betydande offentlig-privat samverkan och ett starkt politiskt engagemang för grön tillväxt (OECD, 2021; OECD, 2024). För att positionera megaregionen som en nyckelregion för gröna investeringar samlar STRING de investeringsfrämjande organisationerna (IPA) inom regionen för att tillsammans arbeta mot en vision om att till 2030 bli en "globalt erkänd megaregion som leder den gröna omställningen". För att förverkliga visionen krävs ett betydande samarbete mellan alla IPAs såväl som gränsöverskridande samarbete mellan regioner och städer för att locka till sig de gröna investeringar som behövs för att driva på den gröna omställningen.

Fram till 2024 har förprojektet för detta initiativ samfinansierats av Interreg Öresund-Kattegatt-Skagerrak och uppnått det första steget, man har sammanställt ett ramverk för projektet och inrättat en kommunikationsplattform mellan de investeringsfrämjande organisationerna (IPA) och STRING. I nästa steg kommer huvudprojektet att gå vidare för att förverkliga ett aktivt partnerskap med hjälp av en enhetlig struktur och gemensamt budskap, etablera kunskapsdelning, samtidigt som man engagerar sig i och organiserar (internationella) evenemang och bygger partnerskap mellan industri och offentlig sektor.

Projektet är ett bevis på STRING:s förmåga att utnyttja megaregionernas agglomerationseffekter och därigenom förbättra den globala konkurrenskraften inom förnybar energi, grön teknik och hållbar utveckling. STRING fungerar här som en viktig länk och initiativtagare, vilket ger de investeringsfrämjande organisationerna (IPA) en plattform för att höja sig över individuella intressen och regional konkurrens, för att uppnå global synlighet genom ett enhetligt ramverk.

Verktyg(en): Gemensamma marknadsförings- och pilotinitiativ

Gemensamma marknadsförings- och storytelling-verktyg är avgörande för att positionera STRING Megaregion som ett attraktivt och väl anpassat mål för gröna investeringar. Genom samordnade digitala kampanjer, delade mässkalendrar och konsekventa budskap kan projektet skapa en sammanhängande berättelse som lyfter fram regionens ledarskap inom hållbarhet och innovation. Genom att skildra tydliga framgångshistorier, vittnesmål och konkreta exempel på projekt för grön omställning inom megaregionen får berättelsen ytterligare trovärdighet och visar den direkta effekten av olika pågående initiativ. Genom att förena en mängd olika intressenter under en gemensam vision och förstärka regionens profil på globala plattformar kan STRING ytterligare säkerställa att megaregionen sticker ut i konkurrensen om att locka till sig betydande investeringar.

Utöver marknadsföringsinsatserna ger gemensamma pilotinitiativ praktiska och verkliga exempel på vilken potential megaregionen har. I projektets huvudskede strävar STRING efter att regelbundet närvara på de viktigaste mässorna, ordna sidoevenemang med olika teman och resor för investerare för att inte bara visa upp styrkorna i STRING:s gröna omställning utan också vår förmåga att fungera som ett sömlöst gränsöverskridande ekosystem. Varje pilotprojekt fungerar också som en testbädd där intressenter kan testa och förfina strategier, bygga förtroende bland sina partner och inleda samtal direkt med potentiella investerare. Genom att kombinera marknadsföring och pilotaktiviteter kopplar projektet samman abstrakta ambitioner med konkreta och genomförbara möjligheter som genom offentlig-privat engagemang formar en väg för att skapa en region som uppfattas som en global ledare för grön omställning och därigenom förverkliga OECD:s ursprungliga vision.

5 - Verktyg [Sammanfattning]

För att främja politisk innovation samt gränsöverskridande samverkan använder Kvarkenrådet, Mälardalsrådet och STRING en rad verktyg och metoder. Dessa stödjer inte bara genomförandet av projekt utan stärker även samarbetet mellan sektorer och styrningsnivåer – från lokala till europeiska.

1. Flexibla organisatoriska strukturer

Varje organisatiuon har en egen styrmodell anpassad för samarbete över geografiska och administrativa gränser:

Kvarkenrådet
Som EGTS (Europeisk gruppering för territoriellt samarbete) har Kvarkenrådet en formell och juridisk struktur som underlättar smidiga beslut och gemensamma satsningar mellan Finland och Sverige. Organisationsformen förenklar administration och projektgenomförande över gränsen.

Mälardalsrådet
Svensk ideell förening som samlar Stockholm-Mälarregionens kommuner och regioner för gränsöverskridande arbete inom infrastrukturutveckling och kompetensförsörjning. Arbetar nära näringsliv och akademi för att driva medlemmarnas frågor.

STRING
Ett megaregionalt nätverk som sammanlänkar aktörer från flera länder i norra Europa, med betoning på grön omställning och infrastrukturella kopplingar.

2. Strategisk planering som riktlinje

Långsiktighet utgör grunden för hållbara lösningar:

Kvarkenrådets strategi 2030
Identifierar fem prioriterade områden som fungerar som vägledning för framtida projekt. Strategin kopplar samman lokala behov med nordiska och europeiska målsättningar.

Mälardalsrådet
Tydlig och långsiktig styrning från föreningens styrelse. Breda arbetsgrupper som samlar engagemanget hos medlemmarna, kartlägger, avgränsar och prioriterar bland rådets frågor. Fokus på nyttan för medlemmarna genomsyrar arbetet.

STRINGs megaregionala strategi
Förbinder regionerna längs en nordeuropeisk axel för att maximera ekonomiska och miljömässiga fördelar.

3. Datadriven analys och faktabaserade beslut

Faktabaserade metoder säkerställer välgrundade politiska beslut:

Kvarkenrådet

Datadrivna beslutsunderlag används för att forma till exempel infrastrukturella prioriteringar. Systematiska analyser och utredningar görs utgående från faktiska behov i regionen, vilket säkerställer att projekten svarar mot verkliga utmaningar.

Mälardalsrådet
Kansliet samlar breda tjänstepersonsnätverk från offentlig sektor, akademi och näringsliv som stöd i de politiska vägvalsdiskussionerna. Ny fakta, exempelvis pendlingsstatistik mellan kommunerna, paketeras och sprids genom kansliet.

STRING
Arbetar med att kartlägga agglomerationseffekter samt skapa ekonomiska analyser för att underbygga megaregionala initiativ.

4. Engagemang och delaktighet

Inkluderande processer skapar förankrade, hållbara projekt:

Workshops och dialogmöten
Används av alla tre organisationer för att samla intressenter och identifiera gemensamma mål.

Kommunikativa verktyg
Digitala plattformar och sociala medier används för att sprida information och öka delaktigheten bland medlemmar och allmänhet.

5. Samverkan mellan sektorer och nivåer

Ett av de viktigaste verktygen för politisk innovation:

Kvarkenrådet
Genom beredningsgrupper under styrelsen eller projekt eller initiativ som Nordic Connector bygger rådet broar mellan offentliga och privata aktörer liksom mellan nationella och lokala nivåer.

Mälardalsrådet
Samlar kommunerna och regionerna för att driva Stockholm-Mälarregionens frågor. Arbetar nära akademin samt näringslivet för att stärka regionens röst gentemot den nationella politiken och EU.

STRING
Samlar aktörer från hela nordeuropeiska regionen för att arbeta mot gemensamma mål, såsom grön infrastruktur och klimatomställning.

Med flexibla strukturer, strategisk planering, datadriven analys och inkluderande processer visar Kvarkenrådet, Mälardalsrådet och STRING hur politisk innovation kan omsättas i praktiken för att skapa hållbara lösningar för gränsöverskridande utmaningar.

---

6 – Slutsats

De tio exemplen på politisk innovation som presenteras i denna guide ger en kort introduktion till det omfattande arbete som Kvarkenrådet, Mälardalsrådet och STRING gör för att åstadkomma meningsfull och långvarig förändring. Med hjälp av innovativa strukturer och tillvägagångssätt tar våra transregionala organisationer framgångsrikt itu med luckor i styrningen, överbryggar administrativa och geografiska gränser och implementerar systemlösningar på komplexa utmaningar. Det arbete som presenteras i denna guide belyser viktiga lärdomar om politisk innovation som är avgörande för framtiden inom regionalt samarbete och politisk utveckling.

En av de viktigaste slutsatserna som kan dras av denna guide är den roll som bottom-up-strategier spelar för att främja framgångsrik politisk innovation. Genom att lyfta regionala och lokala perspektiv säkerställer Kvarkenrådet, Mälardalsrådet och STRING att beslutsprocesserna informeras av dem som direkt berörs av de aktuella frågorna. Förmågan att integrera lokal kunskap i bredare förvaltningsstrukturer är särskilt relevant när man ska adressera aktuella utmaningar som klimatförändringen, den gröna omställningen och utveckling av kritisk infrastruktur. Genom att utnyttja en agil offentlig-privat samverkan maximerar dessa organisationer dessutom fördelarna med både dynamiken i den privata sektorn och stabiliteten i den offentliga sektorn, vilket leder till effektivare och hållbarare lösningar.

Dessutom är känslan av ägarskap och ansvar som vi skapar inom våra organisationer såväl som bland våra partner en viktig grund för vår framgång. Genom att ta hand om transregionala frågor som ofta faller mellan administrativa jurisdiktioner kan vi såväl blotta som fylla kritiska luckor i förvaltningen. Många viktiga utmaningar, från infrastrukturutveckling till ekonomisk konkurrenskraft, kräver lösningar som sträcker sig över lokala och regionala gränser. Befogenheten att ta itu med sådana utmaningar ligger dock ofta hos nationella eller internationella organ, som kan sakna den närhet och detaljerade förståelse som krävs för att kunna ingripa effektivt och implementera lösningar. Genom att tillämpa gränsöverskridande samarbete på regional och lokal nivå kan Kvarkenrådet, Mälardalsrådet och STRING säkerställa att lokal expertis utnyttjas för att få fram framtidssäkra lösningar, samtidigt som man förespråkar en mer balanserad ansvarsfördelning i beslutsfattandet.

Ett annat utmärkande drag för framgångsrik politisk innovation som tydligt framgår av denna guide är kontinuerlig ambition och drivkraft. Kvarkenrådet, Mälardalsrådet och STRING har samma engagemang för resultatorienterat arbete, grundat på datadriven analys och strategisk projektledning. Vår förmåga att verka över administrativa och geografiska gränser säkerställer att de långsiktiga målen förblir i fokus, även när vi navigerar i komplexiteten med flernivåstyre och offentlig-privat samverkan. Denna uthållighet och detta strukturerade tillvägagångssätt gör det möjligt för oss att genomföra projekt som annars skulle kunna fastna i statlig ineffektivitet eller fragmenterat ansvar.

Till syvende och sist kan framgången för Kvarkenrådet, Mälardalsrådet och STRING tillskrivas tre kärnegenskaper: ett engagemang för strategisk och meningsfull förändring, en förmåga att överbrygga luckor i styrningen och en stark känsla av ägarskap när det gäller att leverera resultat. Vårt arbete, vilket genomgående betonas i denna guide, visar att transregionalt samarbete inte bara är ett sätt att hantera dagens utmaningar utan också utgör ett kraftfullt verktyg för att forma framtidens styrning, främja resilienta lösningar och skapa nya möjligheter för hållbar utveckling. Genom att fortsätta att vara politiskt innovativa och föregå med gott exempel tillhandahåller vi en plan för andra som vill förbättra det gränsöverskridande samarbetet och genomföra varaktiga, verkningsfulla förändringar.

7 - Definitioner och förklaringar

Agglomerationseffekter	Fördelar som uppstår när regioner, städer eller sektorer kopplas samman, vilket möjliggör storskalighetsfördelar, förbättrad produktivitet och effektivare utbyte av varor, tjänster och idéer. När det gäller megaregioner bidrar agglomerationseffekterna till att övervinna begränsningarna som mindre regionala ekonomier har genom att större, funktionella ekonomiska områden bildas.
Fonden för ett sammanlänkat Europa (FSE/CEF-Connecting Europe Facility)	Ett EU-finansieringsinstrument som syftar till att stödja utvecklingen av högpresterande, hållbara och sammanlänkade transeuropeiska nätverk inom transport, energi och digital infrastruktur. FSE är ett av de främsta verktygen för att finansiera stora infrastrukturprojekt, inklusive projekt inom ramen för TEN-T.
Tvärsektoriellt samarbete (Triple Helix)	Samarbete och interaktion mellan aktörer från olika samhälls-/ekonomiska sektorer: offentlig förvaltning, privata företag och den akademiska världen. Detta samarbete, som ofta kallas "Triple Helix", möjliggör innovation genom att man kombinerar olika perspektiv, kunskap och resurser.
Europeisk gruppering för territoriellt samarbete (EGTS)	Ett juridiskt instrument inom Europeiska unionen som gör det möjligt för offentliga myndigheter från olika EU-medlemsstater att bilda ett transnationellt eller gränsöverskridande samarbetsorgan med status som juridisk person. EGTS-status förenklar genomförandet av gränsöverskridande projekt och ger organisationen rätt att agera som en enda projektägare (ensam stödmottagare).
Interreg	Ett EU-program som är utformat för att stödja gränsöverskridande, transnationellt och interregionalt samarbete. Interreg gör det möjligt för regioner från olika länder att arbeta tillsammans för att hantera gemensamma utmaningar, till exempel inom infrastruktur, miljö eller innovation. Programmet är uppdelat i flera finansieringsdelar (Interreg A, B, C osv.) och är en viktig stöttepelare för gränsöverskridande politisk innovation genom att det finansierar projekt som annars skulle vara svåra att genomföra inom nationella eller regionala finansieringsramar.
Megaregion / ett större regionalt samarbete	En megaregion är ett stort nätverk av storstadsområden som är sammanlänkade genom ekonomiska, sociala och infrastrukturella band. Dessa områden kännetecknas vanligtvis av gemensamma resurser, transportsystem och regionala planeringsinsatser som sträcker sig över stads- och statsgränser. Megaregioner omfattar ofta flera städer och deras omgivande förorter, som tillsammans bildar en enda, integrerad ekonomisk zon. De kan dock även omfatta gränsöverskridande regioner med mindre tätorter och landsbygdsområden som samarbetar för att uppnå ekonomisk, social och miljömässig sammanhållning. De viktigaste egenskaperna hos en megaregion är: 1. **Ömsesidigt ekonomiskt beroende** *Områdena är ekonomiskt sammanlänkade med gemensamma industrier, marknader och gemensam arbetskraft som stärker den regionala konkurrenskraften.*

	2. **Transportförbindelser** *Integrerade transportsystem förbinder regionen och underlättar rörligheten för människor, varor och tjänster.* 3. **Styrning över jurisdiktionsgränserna** *Det finns samarbetsstrukturer för styrning över stads-, region- och/eller nationella gränser för att hantera gemensamma möjligheter och utmaningar.*
Politisk innovation	Processen med att utveckla och tillämpa nya strategier, policyer och praxis för att hantera komplexa samhällsutmaningar och förbättra effektiviteten, lyhördheten och legitimiteten för en demokratisk samhällsstyrning. Politisk innovation handlar ofta om att ompröva strukturer, beslutsfattande och samarbetsmetoder.
Offentlig-privat samverkan (OPS)	En formell samarbetsmodell där offentliga myndigheter och privata företag tillsammans planerar, finansierar och genomför projekt.
TEN-T (Det transeuropeiska transportnätet)	Ett politiskt och finansieringsramverk inom Europeiska unionen som syftar till att utveckla ett enhetligt, effektivt och hållbart transportnät i hela Europa. Det omfattar vägar, järnvägar, flygplatser, hamnar och multimodala knutpunkter som förbinder EU:s medlemsstater och grannländer. För gränsöverskridande organisationer stärker ett deltagande i TEN-T-nätverket möjligheterna att få projektfinansiering och gör att infrastrukturinvesteringar blir mer internationellt relevanta.
Transregionalt mandat	Den formella eller informella behörighet som ges till en organisation att agera på uppdrag av flera regioner över nationsgränser. Mandatet gör det möjligt för organisationer som STRING, Kvarkenrådet och Mälardalsrådet att förhandla och genomföra gemensamma projekt inom områden som transport, hållbarhet och regional utveckling.

Projektfinansiering

Midway Alignment of the Bothnian Corridor – Kvarkenrådet
Finansierat genom Europeiska unionen (TEN-T)

Co-financed by the European Union
Trans-European Transport Network (TEN-T)

FAIR och Midway Alignments delstudier MABA och MABA II – Kvarkenrådet
Finansierat genom Interreg Botnia-Atlantica

EUROPEAN UNION
Interreg
Botnia-Atlantica
European Regional Development Fund

FAIR 2, Bothnian Coastal Route och Nordic Connectors delstudie Flinc – Kvarkenrådet
Finansieras genom Interreg Aurora

Interreg
Co-funded by the European Union
Aurora

H2ignite – STRING Megaregion
Finansieras genom Interreg North Sea

Interreg
North Sea
Co-funded by the European Union
H2ignite

Positioning the Megaregion – IPA Collaboration – STRING Megaregion
Finansierat genom Interreg Öresund-Kattegatt-Skagerrak

Källförteckning

Bothnian Coastal Route (2025, March 31). Bothnian Coastal Route - Where the sea unites. [https://bothniancoastalroute.com/]

EGTC Monitor (2025, March 31). What do we mean by European Grouping of Territorial Cooperation (EGTC for short)? [https://egtcmonitor.cesci-net.eu/en/egtc-the-tool/about-egtcs/]

Glocker, D. (2018), "The Rise of Megaregions: Delineating a new scale of economic geography", OECD Regional Development Working Papers, No. 2018/04, *OECD Publishing*, Paris.[https://doi.org/10.1787/f4734bdd-en.]

Hedlund, G. & Montin, S. (Eds.) (2009). Governance på svenska. Stockholm: *Santérus Academic Press*.

H2ignite (2025, March 31). H2ignite – Interreg North Sea. [https://www.interregnorthsea.eu/h2ignite]

Mair, J., Kindt, J., & Mena, S. (2023). The Emerging Field of Political Innovation. *Stanford Social Innovation Review*, *21*(2), 24–29. [https://doi.org/10.48558/R5XX-CP70]

Mälardalsrådet (2020). En Bättre Sits: Framtidens resor Storregional systemanalys för Stockholm-Mälarregionen. [https://www.malardalsradet.se/wp-content/uploads/2020/11/framtidens-resor-storregional-systemanalys-for-stockholm-malarregionen-2020-1.pdf]

Mälardalsrådet (2022). Storregionala samarbeten i Norden – en jämförande studie. [https://www.malardalsradet.se/wp-content/uploads/2022/12/storregionalasamarbeteninordenenjamforandestudie.pdf]

Mälardalsrådet (2022b). Mälardalsrådets En Bättre Sits-samarbete - Utvärdering av processen 2018-2020. [https://www.malardalsradet.se/wp-content/uploads/2022/03/utvarderingenavmalardalsradetsenbattresitsprocess20182020.pdf]

Näringsdepartementet (2000). SOU 2000:36. Utgångspunkter för 2000-talets regionalpolitik. [https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/statens-offentliga-utredningar/utgangspunkter-for-2000-talets-regionalpolitik_gob336/html/]

Kvarken Council EGTC (2024). Sustainable Regional Aviation: Increasing knowledge of the demand for sustainable regional aviation from a cross-border perspective. [https://www.kvarken.org/wp-content/uploads/2024/06/FAIR2_DemandStudy_Finalreport.pdf]

Kvarken Council EGTC (2022). Final report: How to accelerate the implementation of electric regional aviation. [https://www.kvarken.org/wp-content/uploads/2022/09/FAIR_Slutrapport_A4_Aug_2022_v002_DIGITAL.pdf]

Kvarkenrådet (2025, March 31a). Project - Aurora Botnia. [https://www.kvarken.org/en/project/aurora-botnia/]

Kvarkenrådet (2025, March 31b). Nordic Connector – an accelerator for the Northern Nordics. [https://www.kvarken.org/en/project/nordic-connector/]

Kvarkenrådet (2025, March 31c). Bothnian Coastal Route. [https://www.kvarken.org/en/project/bothnian-coastal-route/]

Kvarkenrådet (2025, March 31d). FAIR – Promoting electric aviation. [https://www.kvarken.org/en/project/fair/]

Kvarkenrådet (2025, March 31e). FAIR 2 – Promoting sustainable aviation. [https://www.kvarken.org/en/project/fair2/]

OECD (2021). Building the STRING megaregion as a Green Hub in the wake of COVID-19. *OECD Regional Development Papers*. [https://stringnetwork.org/wp-content/uploads/2021/06/Building-a-STRING-megaregion-as-a-Green-Hub-in-the-wake-of-COVID-19.pdf]

OECD (2024). STRING at a Glance: The Megaregion's Journey Towards a Resilient Green Economy. [https://stringmegaregion.org/wp-content/uploads/2025/02/STRING-snapshot-FINAL2_EC.pdf]

Smedberg, A., Norberg, I., Oja, S. (2021). Electric Aviation 2021 Technology Overview. [https://www.kvarken.org/wp-content/uploads/2021/06/Electric_aviation_2021_technology_overview.pdf]

Smedberg, A., Norberg, I., Oja, S., Carlson, H.-P., Frodahl Rognerud, K. (2022). Electric aviation 2022: Regional prerequisites for electrical aviation. [https://www.kvarken.org/wp-content/uploads/2022/06/FAIR_Regional_Rapport__FINAL-VERSION.pdf]

Solvoll, G., Sandberg Hanssen, T.-E. (2022). Public Service Obligation as a tool for implementing flight routes operated by electric aircrafts. *Nord University*, *R&D-Report* no. 84, Bodø 2022 [https://www.kvarken.org/wp-content/uploads/2022/09/FoURapport8422.pdf]

Sørensen, E. & Torfing, J. (2011). 'Enhancing collaborative innovation in the public sector', *Administration & Society*, vol. 43, no. 8, pp. 842-868. [https://doi.org/10.1177/0095399711418768]

Stjernberg, M., Sigurjónsdóttir, H. R. (2020). The Kvarken Ferry Link and its importance in cross-border cooperation and integration. *Nordregio Report* 2020:8, [https://www.kvarken.org/wp-content/uploads/2020/12/the-kvarken-ferry-link-and-its-importance-in-cross-border-cooperation-and-integration.pdf]

Svendsen, M. & Yding Sørensen, S. (2021). Mapping of the Green Tech Sector in the STRING region. *Danish Technological Institute.* [https://stringnetwork.org/wp-content/uploads/2021/04/Final-Report_Mapping-the-Green-Tech-Sector.pdf]

Westin, L. (2021). Towards electric aviation in the Kvarken region. *Centrum för regionalvetenskap vid Umeå universitet*, CERUM Report Nr 70/2021 [ISBN-nr 978-91-7855-634-2]